

1370.
Lietuvos
Respublikos
M. Mažvydo
biblioteka

1-86 Alp 2637

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103 Telephone: 431-6344
LV. Sausis - January 7, 1970 Nr. 1

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NAUJA KONSTELIACIJA MASINIS SOVIETŲ GENEROLŲ MIRIMAS

Jei patikėti oficialiems daviniams, Sovietijoje viešpatauja taika ir pažanga. Už tat kremnologistams, norintiems išsiaiškinti tiesą, paprastai reikia ieškoti kitų šaltinių. Kartais tam padeda ir oficialūs šaltiniai, tačiau su tam tikrais palyginimais. Pavyzdžiui, nuo 1945 iki 1952 metų Sovietijoje vidutiniai mirdavo po 18,7 generolų. 1966 metais tik 12, 1967 pirmame pusmetyje 17. Jei tačiau 1969 metais nuo sausio pirmos iki gruodžio 20 d. ten pasimirė net 65 generolai, verta kiek pasukti galvą. Ypatingai, jei tų generolų mirtis neišsidalino lygiai per visus metus, bet buvo daugiau ar mažiau grupinio pobūdžio. Tų metų sausio 22 d. vienas karininkas apšaudė vyriausybės limuziną per priėmimą Kremliuje kosmonautų garbei. Trumpu laiku po to buvo pranešta apie 19 generolų mirtį. Balandžio ir gegužės

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS
mėnesiais mirė 22 generolai, tuo pačiu laiku buvo atsisakyta ir tradicinio karinio parado Raudonoje Aikštėje. Pagaliau rudenio (lapkričio mėn. ir gruodžio pradžioje) mirė dar 20 generolų. Pavasarinėje ir rudeninėje generolų mirčių bangose buvo pranešta ir apie aukštų saugumo valdininkų mirtis, kurie 'tragiškai žuvo eidami tarnybos pareigas'. Iš viso to prašosi išvada, kad tarp 65 perėjusių metais mirusių generolų didoka dalis mirė ne dėl grynai gamtinių priežasčių. Juk net oficialiai buvo paskelbta, kad 33 generolai krito 'staiga' ir 'tragiškai'. Žodžiu atrodo, kad kai kuriems generolams mirtis buvo pagreitinta. Jei prie to dar pridėsime, kad per pereitus metus buvo pakeisti 7 iš 14 karo apygardų viršininkų, du iš 4 laivynų vadų, trys iš keturių kariuomenės grupių vadų užsieniuose ir 12 iš 14 karo apygardų vyr. politruko, turime pagrįstą, kad kariuomenė sudarė nemažą galvosūkį politiniam biurui.

nias dienas vėliau sovietų satelitų valstybės buvo suvienytos į Varšvos pakto bloką, kurio įstatuose tačiau buvo pažymėta, kad jis panaikintinas tą dieną, kada pradės veikti visos Europos saugumo sistemos paktas. Tas paktas dar nesudarytas iki šios dienos ir net niekas apie jį dar rimtai nekalbėjo. Laikui bėgant padėtis darėsi nepakenčiama. Čekoslovakija pradėjo atvirai ieškoti 'žmoniško komunizmo veido'. Ji buvo 'sutvarkyta', tačiau būklė toli gražu nepasitaisė. Santykiai su Vakarais pašlėjo, grėsmė iš kiniečių pusės padidėjo. Buvo reikalinga nauja šturmovčina. Kosyginas pasitraukė iš viešumos ir ekspertų apsuptas pradėjo ieškoti naujos užsienio politikos linijos. Sovietai tačiau nepasižymė dideliu išradimu. Nauja politika buvo grįžimas prie 1954 metų idėjos -- Europos saugumo sistemos, kuri turėtų apsaugoti Sovietų Vakarų frontą.

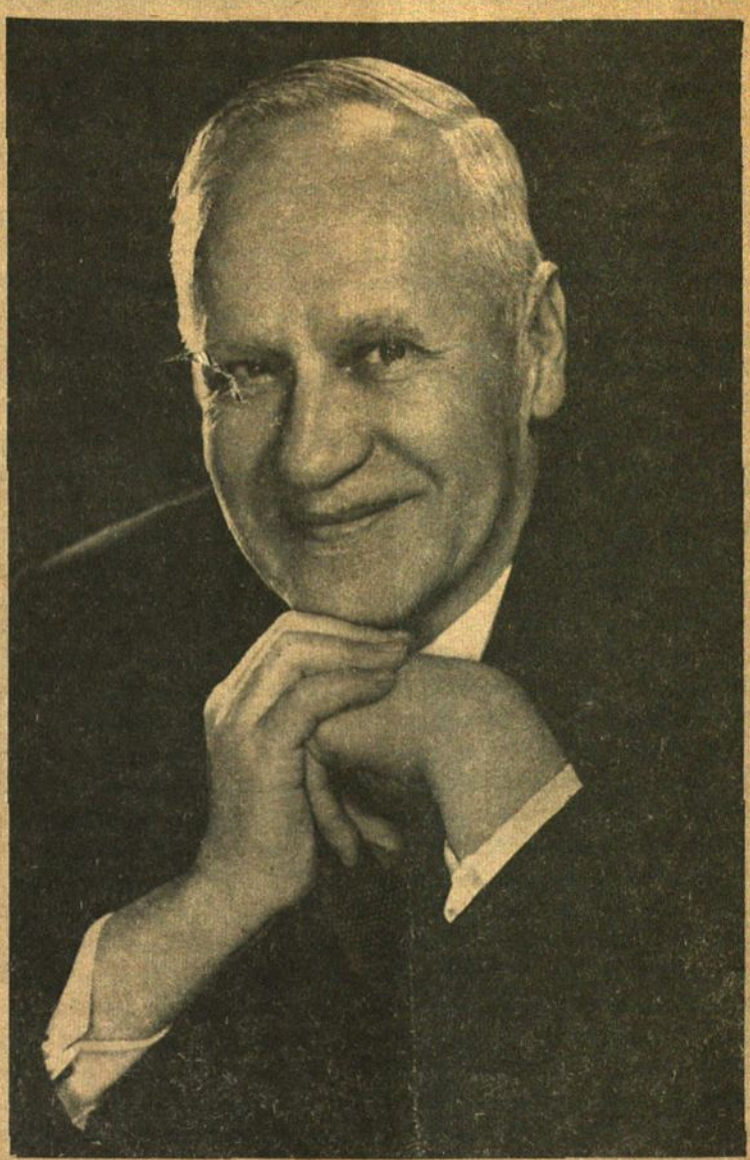
ŽVILGSNIAI KĘSTUTIS GAIDŽIŪNAS

Stalino klaidos ir nuopelnai neseniai pirmą kartą dešimtmetyje rado specialų atgarsį, beveik sutampantį su diktatoriaus devyniasdešimtojo gimtadieniu. Pravda pagyrė Staliną už jo organizacinius gabumus ir Antrojo Pasaulinio karo vadovybę, bet kartu ir apkaltino už rimtas klaidas privedusias prie žudynių. Panašūs komentarai ir prieš dešimtmetį pasirodė laikraščio vedamųjų skiltyse sutapę su Stalino aštuoniasdešimtojo gimtadieniu. Poto, sekę gimtadieniai vėl buvo dešimtmetį užmiršti. Ta pačia proga sovietų policija areštavo poetą Anatolį Jakobson, kuris buvo vienas iš dvidešimties dalyvių 'tylos vigilijoje' Raudonojoje aikštėje, protestuodamas prieš bet kokią stalinistinio teroro gražinimą. Vėliausia Kremliaus linija apibūdinanti Stalino istorinę rolę pasirodė nepasirašytame Pravdos vedamajame, kur rašoma: "Stalinas padarė svarbius įnašus ideologinėje ir politinėje kovoje prieš leninizmo priešus savo teoretiniais ir praktiniais darbais. Tuo pačiu laiku, Stalinas darė teoretines ir politines klaidas, kurios pasiekė kritišką laipsnį paskutinėse jo gyvenimo dienose". Ir jei sovietijos žurnalizmo istorija vėl kartosis, seks dešimtmetis šventos ramybės.

Galima prileisti, kad įvairiausių nuomonių su kėlė sovietų užsienio politika. Pavyzdžiui, dalis generolų buvo nuomonės, kad su kinais reikia susitvarkyti tuojau pat, o nelaukti iki jie sustiprės. Įvairių pažiūrų būta ir į Čekoslovakijos okupaciją. (Generolas pulkininkas Biesjarin kurio Karpatų karo apygardos dalis užėmė Čekoslovakiją taip pat mirė pereitais metais). Mirusių tarpe buvo ir vienintėlis žydų kilmės armijos generolas Kreiser.) Žinia, ne vienos dos pažiūros buvo ir į vidaus politiką. Rudeninė mirčių banga sutapo su Stalino kulto atgijimu. Šiuo metu tačiau sustokime plačiau prie užsienio politikos. Iš voikiško žodžio 'Sturm' (audra) sovietai yra nukalę terminą 'šturmovčina'. Juo apibūdinamas laikas kurio nors plano termino gale, kada visos jėgos įtempiamos, kad planą pagaliau įvykdžius. Sovietų užsienio politikoje, kuri apamai imant yra gerokai sustingusi, iki šiol būta dviejų "šturmovčinių". Pirmoji 1954 metais, kada Kremlius išidirėjo, kad jo politika veda prie Vakarų sustiprėjimo ir Vakarų Vokietijos atginklavimo. Jie tada pasiūlė Vokietijos sujungimą per laisvus rinkimus su sąlyga, kad toji atsisakytų apsiginklavimo. Tas pasiūlymas tačiau buvo Vakarų atmetas. Vokietija įstojo į Nato. Devy-

Nixono politika ir jo pareiškimas apie atėjusią 'derybų erą' Kosyginui planui, kuriam po ilgesnių diskusijų pritarė ir politbiuro dauguma, įskaitant ir patį Brežnevą, sudarė palankią atmosferą. Nixonas tačiau savo vizitui Rumunijoje prabėžė, kad amerikiečiai atoslūgio pageidautų nesilaikydami griežtų įtakos sferų. Vokietijoje laimėjo socialdemokratų, artimesni sovietų pasiūlymams negu krikščionys demokratams. Metų pabaigoje nauja 'šturmovčina' buvo pilnam įkarštyje. Helsinkyje vykęs kalbėjimai su amerikiečiais privedė prie sutarimo dėl naujų derybų atominio apginklavimo suvaržymui, Pekine kalbamasi su kiniečiais, staiga buvo priimtas senas vokiečių pasiūlymas tartis dėl atsisakymo nuo jėgos pavartojimo tarpusavio santykiuose. Santykių su vokiečiais sutvarkymas yra svarbiausias dabartinės "šturmovčinos" tikslas. Jie labai svarbūs ir mums. Už tat prie to ilgiau sustosime sekančiame numeryje.

• Lietuvoje įšventinti į vyskopus kun. L. Pavilonis ir kun. R. Kriščiūnas. Kun. Liudvikas Pavilonis, 60 metų amžiaus, yra buvęs bažnyčios Klaipėdoje statytojas ir stipriai už tą statybą griebtas ir ištremtas. Vėliau buvęs vikaru Vilniuje. Kun. dr. Romualdas Kriščiūnas, 40 metų amžiaus, išventintas kunigu 1954 m., dvejus metus studijęs gilines šv. Kazimiero kolegijoje Romoje, paskutiniu laiku profesorius Kauno kunigų seminarijoje. Išventinimo iškilmės įvyko gruodžio 21 d. Kauno bazilikoje.

Lietuvos Atstovas Washingtone J. Kajeckas.

LIETUVOS ATSTOVO ŽODIS Į LIETUVĄ

LIETUVOS ATSTOVO JUOZO KAJECKO ŽODIS, PASAKYTAS PER AMERIKOS BALSĄ

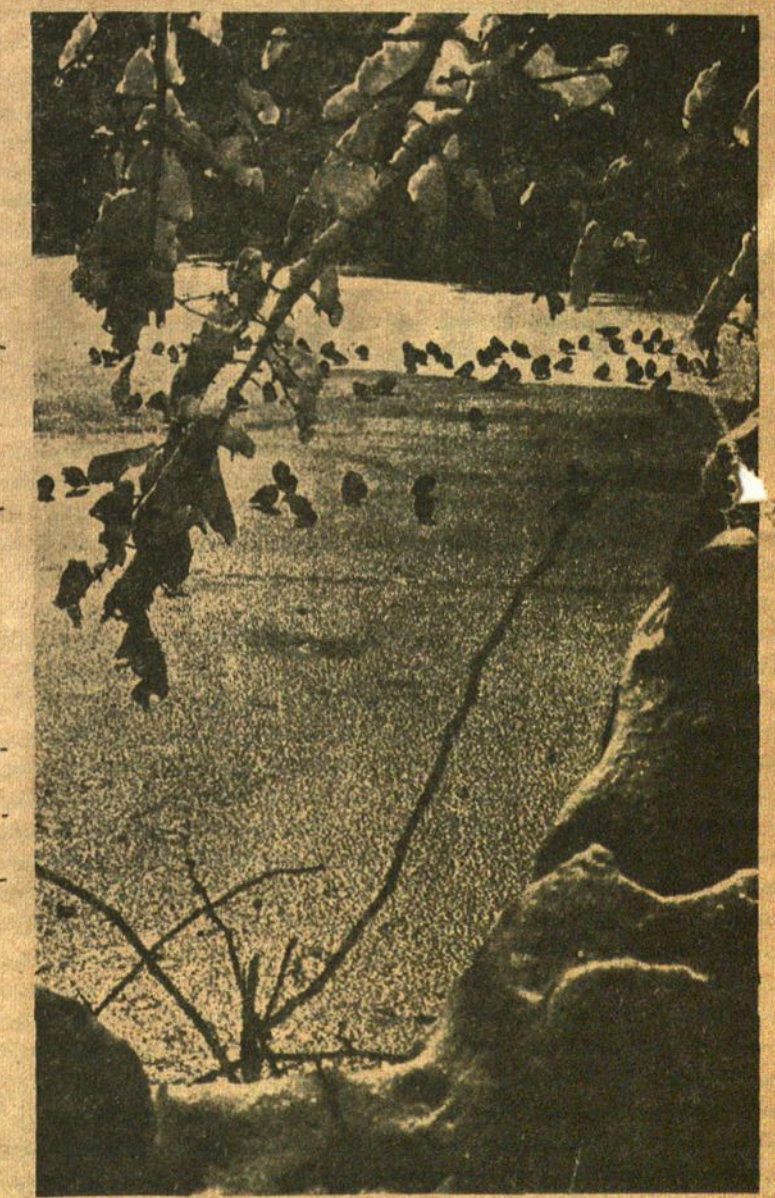
Mielieji Tautiečiai,
Sutinkame 1970 metus su giliu dėkingumu Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybei, ir kitų kraštų vyriausybėms, kad jos nepripažįsta Lietuvos priverstinės inkorporacijos į Sovietų Sąjungą ir teberemia lietuvių tautos valstybinio apsisprendimo teisę. Ta prasme Amerikos Valstybės Sekretorius yra pareiškęs savo 1969 m. vasario 11-tos dienos raštu man, ir taip pat Estijos Atstovui bei Latvijos Atstovui savo vasario 11-tos ir lapkričio 11-tos dienos raštais, Baltijos valstybių nepriklausomybės švenčių progomis. Tokia pat prasme 1969 m. rugsėjo 16 d. yra pasisakiusi ir Kanada. To krašto ministerio pirmininko vardu buvo parašyta Kanados Lietuvių Bendruomenės vadovybei, jog Lietuvos byla "verta paramos" ir kad Kanada niekad nėra atšaukusi Nepriklausomos Lietuvos Respublikos de jure pripažinimo.

visame pasaulyje, kur tik lietuvių esama. Tas spontaniškas pagerbimas Lietuvos valstybės vyro, Vasario 16 Dienos akto signataro, Sibiro kankinio ir kovotojo dėl Lietuvos, rodo karštą paramą Lietuvai bei ryžtą veikti dėl jos laisvės ir nepriklausomybės.

Šiuo trumpu žodžiu giliai nuosirdžiai sveikinu Tėvynėje esančius tautiečius su Naujaisiais 1970 metais. Linkiu, kad

- SOCIAL SECURITY pensijų 15% pakėlimas [sigalioja prezidentui Nixonui pasirašius aktą ir 25 milijonai pensininkų automatiškai gaus pirmą padidintą pensijos čekį kovo mėnesį. Gi už sausio ir vasario mėnesius papildomą čekį gaus balandžio mėnesį. Iki šiam laikui gavę pensijos 100 dol., dabar gaus 116 dol., gi vedusiųjų pora, senesnė kaip 65 m. amž., gavę 170 dol., dabar gaus 196 dol.
- AMERIKOS ERDVES AGENTŪRA praneša, kad bus įvykdyti mažiausiai dar septyni Apollo astronautų skrydžiai į mėnulį iki 1973 metų. Naujas skrydis į mėnulį numatytas kovo 12 d., o dar kitas liepos mėnesį. Be to, numatoma žemės orbiton įkelti 2 aukštų didumo erdvės laboratoriją, kurioje pasikeisdami skraidys 3 gulos vyrai, pasilikdami laboratorijoje iki 2 mėnesių.
- KINJOS komunistiniai laikraščiai [sidedo vedamajį, kuriam rašo, kad ateinančiame dešimtmetyje bus aršių kovų tarp revoliucionierių, revizionistų ir imperialistų. Kinų vadovai pažymi, kad jie ves neatlaidžią kovą prieš sovietų išsigimėlius komunistus ir amerikiečius imperialistus.
- SVARBIAUSIU praėjusių metų įvykiu viso pasaulio laikraščių rdaktorai pripažino Amerikos astronautų išlipimą mėnulyje liepos mėnesį.
- TARPTAUTINĖJE Laktū Federacijos konferencijoje Londone, kur buvo atstovaujami 44, 000 laktūnai, federacijos pirmininkas suomis Ola Forsberg pasiūlė boikotuoti kraštus, kurie atsisako išduoti "oro piratus" ir įvesti aerodromuose griežtą kontrolę, keleivius perspėdiant radio spinduliais, kad galima būtų atrasti paslėptus ginklus, be to, reikalavo lėktuvuose įrengti tvirtą užvarą tarp laktū ir keleivių. Kasmet laktūnai pergabena 263 milijonus žmonių ir jie nori pasilikti po Dievo pilnais šeiminingais lėktuvais.

jie būtų geresni ir sėkmingesni. Tikėjime švie sesne Lietuvos ateitimi, kuriai visi laisvieji lietuviai pasišventę dirba.

Karveliai parke...

Vyt. Maželio nuotrauka

PO PIETŲ KRYŽIUM

VL. RADZEVIČIUS

PALAI DOTI LINKĖJIMAI

Bičiulis, kurį Naujųjų Metų išvakarėse samoningai apibėriau linkėjimais, kad kitais metais susitiktume Lietuvoje, taip ir išpurkštė gurkėnį whiskey tiesiai man į veidą. Jis ilgai negalėjo pratarti žodžio ir, atrodo, visai nežinojo, ką pasakyti. Tiktariausiai, jam buvo šovusi į galvą mintis, kad aš visai suvaikėjau.

Panašūs linkėjimai šiandien jau stebina Australijos lietuvius, nes jie senokai išbraukti iš jų žodyno. O pilnai jie galiojo ir dažnai buvo naudojami tremties gyvenimo pradžioje. Tik laikui bėgant, jie pamažu nyko ir dabar jau visai palaidoti.

Ar šie linkėjimai atgis Lietuvai laisvę atgavus, šiandien sunku pasakyti. Pradžioje Australijos lietuviai svajojo ir laukė, kad tik greičiau išmuštų grižimo valandą. Mūsų asmeniniai siekimai tada buvo ypač glaudžiai sutapinti su pačios laisvės ir nepriklausomybės atgavimu. Šiandien gi asmeniniai siekimai jau yra atsiriboję nuo bendrų tautinių troškimų atgauti tautai laisvę ir kraštui nepriklausomybę. Šiuose troškimuose nublanko tremtinys, kaip asmuo, bet sustiprėjo pats bendrinis idealas.

Per dvidešimt metų Australijos lietuvis, kad ir nenorom, kad ir ko nors vis dar laukdamas, įsikūrė čia patoviam gyvenimui, giliau įleido šaknis į svetimą žemę, išaugino vaikus ir džiaugiasi anūkais. Daugis jų, kurie buvo priversti apleisti kraštą pačiame savo jėgų subrendime, šiandien jau artėja prie Pensininko Putelės dienų ir netiki, kad Lietuvai, laisvę atgavus, trūktų pensininkų. Jiems atrodo, kad jie galėtų geriau pasitarnauti bendram reikalui, pasilikdami ligšiolinėse vietose ir ligšiolinėje padėtyje. Pagaliau, čia niekas neslepia ištikinimo, kad tremties laikotarpis išvarė gilią vagą pačių tremtinių galvosenoje ir žymiai atskyrė juos nuo Lietuvoje pasilikusio tautos branduolio. Ne tik mūsų vaikams, bet ir mes patys Lietuvoje, jeigu ji ir šiandien atgautų nepriklausomybę, jautumės svetimi. Šia linkme galvojant dažnai prisimenami ir "amėrikonai", kurie Nepriklausomybės laikotarpy buvo grįžę į Lietuvą. Jų pastangos susiliet su visu kamien buvo graudžiai sunkios ir dažniausia nesekmingos.

Pareigos, kurias mums užkrovė faktas, jog esame politiniai pabėgėliai, smarkiai yra įtaigojamas tremties metų ir gyvenimo sąlygų, tačiau Australijos lietuviai atkakliai bando nugalėti tiek laiką, tiek ir gyvenimo sąlygas. Nors ir šiuo atveju čia parodomas didelis ryžtas, bet vistiek kartas nuo karto galima pajusti ir tam tikrą defetizmą, nusivylimą, kad 10.000 lietuvių gyvena plačiausiai išsiblaškę po visą Australiją, visose šešiose valstijose. Čia juk tėra tik trys kolonijos, kuriose skaičiuojama nuo 1.500 iki 2.500 lietuvių. Keliose vietose tik šimtai. O kitur vos dešimtys.

Šis išsiblaškymas, žymiai susilpnindamas veiklos efektyvumą, kolkas neturi reikšmingesnės įtakos į dvasinius ryšius. Tautinis susipratimas tebėra gyvas ir stiprus, tik jaunatviškas idealizmas užleido vietą subrendusių žmonių praktiškam galvojimui. Gal dėl to kolkas iš mūsų jau ir dabar sako: Laisvę atgavus, duonos Lietuvoj pakaks, bet pakaks ir burnų ją valgyti. O tas bičiulis, kurį panorau ateinančiais metais pamatyti Lietuvoje, atsiprašęs už apipurškimą ir atsigavęs nuo nelauktų linkėjimų, pareiškė: Kai Lietuva bus laisva, važiuosime abu, kai musulmonai į Mekką! Jau šiandien ji mums tapo šventove.

MIRE SIMAS NARUŠIS, Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos pirmininkas, išbuvęs tose pareigose penkerius metus. Jis mirė gruodžio 23 d. Sydneyje, Fairfield ligoninėje, sulaukęs 71 metų amžiaus. Australijos lietuvių bažnyčiose per kalėdines vidurnakčio mišias lietuviai kunigai paskelbė šią žinią iš sakyklų, prašydami susirinkusių pasimelsti už mirusį.

Prieš kiek laiko vėlionui buvo padaryta pakartotina virškinimo trakto operacija, bet ir ji jau negelbėjo -- ligos įsisenėjimas, atrodo, buvo išsiplėtęs į visą organizmą.

A.a. Simas Narušis paskutiniuosius penkerius savo gyvenimo metus buvo paskyręs išimtinai tik lietuvių bendruomenės reikalams ir jiems aukojo visas savo jėgas. Tai vienintelis pirmininkas, kuris buvo apvažinėjęs beveik visas Australijos lietuvių kolonijas ir vietose gvildenęs gyvybinius klausimus. Atsigaubęs iš Amerikos "Aukso Žast" ir kitus filminių vaizdų gabalėlius, jis pats asmeniškai, nebudamas vargo ir sunkumų, vyko iš kolonijos į koloniją. Labai dažnai lokaliniai ir "tarpvalstybiniai" kviirčiai draskydavo patį grupiniai ir parapijiniai nesugyvenimai būdavo sukratami ant jo pečių. Ir reikia pasakyti, kad paskutiniuosius metus jų buvo gana apstu, o Narušis, norėdamas su visais taikoje gyventi, pats nuo nesutarimų labiausiai kentėjo.

• MYKOLIČIO-PUTINO "VALDOVU" Adelaidės lietuvių teatras Vaidila užbaigė kultūrinius parengimus 1969 metais, Valdovo premjera įvyko gruodžio 20 d. Lietuvių Namų salėje. Veikalą režisavo Jonas Venclovavičius. Pagrindinių aktorių branduolį sudarė buvę Teatro Studijos auklėtiniai B. Rainys, A. Gutis, G. Matulevičienė ir V. Ratkevičius. Adelaidėje vyrauja ištikinimas, kad šį veikalą reikėtų parodyti ir visiems Australijos lietuviams per ateinančias Lietuvių Dienas, kurios įvyks Melbourne 1970 metų pabaigoje, Kalėdų - Naujų Metų laikotarpy.

Kodėl išstumtas sportinis veikimas iš kultūrinės veiklos apimties

Br. Keturakis

Ligšiolinė išeivijos sportinė judėjimo linkmė, ir jos gyvastingumas, neturi mūsų visuomenės dvasinių nusiteikimų paramos, neranda vadovaujančių org-jų veiklos planuose, palikta nuošaly PLB-nės kultūrinių ir tautinių darbų vykdymo.

Dabartinė sp. padalinių organizacinė ir varžybinė linkmė, aiškiai kalba už greitą ir visišką išnykimą fiz. lav. apimties, kurio mes net per pilną 20-metį nesugebėjome įterpti prideramą kultūrinių apraiškų vieton. Tas kas ligi šiandien sportiniame aruode dar liko, jokiai naujai sėjai netinka. Prošvaistės metinėse varžybose yra tokios silpnos, jog jų vertinimas, atrodo, niekad neatneš mums statomų uždavinių išpildymo. Šie mažutėliai apygardiniai, tarpklubiniai sulėkimai rungtynėms, savo pasekmėmis ir organizaciniu pravedimu, daugumoje atvejų, yra labai skurdūs ir išblėję.

Sportininkai ir mažasaujelė žiūrovų dažniausiai neigauna jokios rungtyniavimo įtampos, nemato techninio pravedimo privalomos disciplinos, negirdi būtinų paaiškinimų ir matydami stoką tvarkos, tolimesniam rėmimui ar pridedimui sunkiai pripraso. Tai gyva ir sunki žaizda, lydinti mus tiek metų, skaudžiai nuvertinusi sporto paskirties vaidmenį visų gyvenimo apraiškų plote (sporto idėjiname, varžybiniame, tautiniame, socialiniame ir istoriniame).

Iš kurios pusės bebandytumėm žvelgti į dabartinę veiklą sportiniame bare, niekur nerastume patenkinamai gyvuojančių aspektų, kurie duotų vilčių aktyvesniam sušimcentavimui ir sp. darbo našumui kilti. Jau gerą dešimtmetį atgal šie klausimai mūsų kasdieninėje spaudoje buvo keliama, dėtos pastangos kad vadovaujančios institucijos, aišku, pirmoje eilėje Lietuvių B-nės apygardos, o ypač pati viršūnė -- Taryba, ar jų plotmėje ruošiami kongresai, suvažiavimai ir kasmetiniai darbo programos nustatymai, tiesioginiai pasisakytų,

kaip jie supranta sporto sritį, kokių būdu nusistato paremti ir kokiais keliais platina fiz. lav. ir sporto vaidmenį visos išeivijos tarpe.

Reikia neužmiršti to atsakominguo, kurį mes visi nešame prieš Lietuvą Tėvynę, gyvųjų pajėgų išlaikymą, jų auklėjimą ir pilną asmens subrandinimą sunkioms pareigoms atlikti. Jeigu paskutiniame 10-mety pokarinio laikotarpio visos naujai atsistačiusios ar igavusios savarankišką tvarkymąsi tautos, veikiai sujudo fiz. lav. ir sporto srity, kai kurios net olimpinis laureatus, pasaulio rekordistus ar tarptautinės klasės sportininkus tame laikotarpy spėjo paruošti, būdamos daug blogesnėse veikimo sąlygose, lyginant su mumis, jeigu mūsų kaimynai broliai latviai čia pat išeivijoje (JAV, Australijoje, Vokietijoje) turi sportininkų pasaulinės klasės, plius vienas kitas, kaip treneris pasaulio rekordistus paruošiant, savo išmintimi ir pasinešimu, jeigu jų vardą jau sporto istorijoje, statistikoje ar literatūroje (mokymo) užtikiname, tai kur gi mūsų sporto laimėjimai, kurie savo iškilumu rikiuotųsi tarptautinėn plotmėn?

Gyvenimas skaudžiai kerta ir kietai baudžia atsilikusius. Tikrenybėje mes neturime jokios svaresnės priežasties pasiteisinimui, o tik gryną nesugebėjimą kultūriniame darbe, liečiant fiz. lav. ir sporto versmų darbuotę. Sportiniame judėjime turėtų dalyvauti nemažiau kaip 2/3 visos priaugančios kartos, o visi kiti, kuriems sveikatingumas leidžia, prisidėti visokeriopa parama. Fiz. lav. ir sporte veik 90% (visuose kraštuose) yra pati jauniausia, vitališkiausia ir sveikatingumo bei veržlumo požiūriu imant (tautų, bendruomenių ar valstybių), gyvoji pajėga, laiduojanti kraštui geresnę ateitį.

Dabartinės mūsų sąlygos ir uždaviniai kultūrinėje plotmėje, kas liečia fiz. lav. ir sporto suaktyvinimą, verčia ne atidėliojant persijoti atsilikimo priežastis ir imtis tinkamų bei apgalvotų žingsnių šio judėjimo išplėtimui. Negali

me atiduoti jaunimą į rankas tokių trenerių vadovų ar sportui neva prijauniančių asmenų, kurie neturi net mažiausios nuovokos apie šidarbą ir auklėjimą. Visi sporto padaliniai ar jaunimo org-jos pagal savo išmanymą tvarko sp. reikalus, todėl ta atsilikimo ir betvarkės tąsa baigia užgožti paskutinius sp. idėjos siekius ir sportininkų, kaip asmenų, žaismo ir judesio kilnumą ir vertę. Mūsų dauguma iškiliųjų akademikų ir eilės vyr. vadovaujančių vienietų vadovybių, didesnė dalis pajėgesnės spaudos, nesiima žygių arčiau ir giliau pažinti ir įvertinti fiz. lav. vaidmens mūsų tarpe, palikdami kaip mažai vertingu gyvenimo reiškinium, nesiekdami ir neragindami jaunimą ar jų sambūrius sp. subruzdumui, kurio iškilieji tvirtai rikiuotųsi tarptautiniame aikštyne ir jų pasekmės bylotų už lietuvių jaunolio tvirtą vitališkumą sp. fronte. Šiandien neturime pajėgesnės sp. vėbės, kuri nors šiek tiek susigaudytų darbo veikloje, neturime sp. padalinių ir jų šakoms jokios programos, neturime kadro apmokymui, sp. spaudos šiek tiek plaesnių skyrelių, neturime šiltesnio žodžio ir dvasinės užuovėjos viso je veikimo (lietuvisko) plotmėje, bet turime didelę atsakomybę prieš tautą ir visus mūsų jaunuomenės narius, kuriems savo nerūpestingumu ir nenorėjimu pažinti žaismo, judesio ir plataus varžybinio kelio i aukštumas, kartu siejant ir Lietuvos vardą.

Ši sritis irgi priklauso kultūriniam lietuvių išeivijos sąjūdžiui, su judriausiu elementu -- visa jaunuomene, su demokratiškiausia ir sa-

MŪSŲ VISŲ TIKSLAS -- NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Gruodžio 13 d. skautai akademikai Maspeth, N.Y. suruošė diskusijas tema "Vieši okupuotos Lietuvos menininkų koncertai -- jų nauda ir pavojai."

Mano pristatyta interpretacija ir rekomendacijos buvo pačios nepopuliariausios. Tačiau diskusijoms pasibaigus daug žmonių mane sveikino, sakydami: "su Jumis nesutinku", "su daug kuo nesutinku", tačiau rado reikalo pagirti už drąsą savo nuomonės reiškimu.

Kadangi esu mačius kaip vienokią ar kitokią nepopuliarią nuomonę išreiškęs asmuo būna išjuokiamas arba praminamas jį užgaunančiu vardu, tokia newyorkiečių laikysena buvau džiugiai nustebinta.

Nuomonės skyrėsi, bet žmonės -- ne. Savo elgesiu patvirtinom, ką moderatorius Romas Kezys teisingai apibūdino visų diskusijų esmę: mūsų veikimo būdai nevie-nodi, skirtingas įvykių supratimas, bet visų tikslas tas pats -- Nepriklausoma Lietuva.

Elona Vaišnienė

vanoriška pareiga. Sportinis sąjūdis tebūna pilnos vertės sportine ir tautine prasme, tada ir mūsų įnašas sporto pasaulinėn plotmėn įgaus garbingą ir priklausančią vietą!

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50. Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

grabstyti. Prieškalėdinę parodą buvo išstatyta per 300 tautinių dailininkų darbų.

• GAUSU LIETUVIŠKŲ VESTUVIŲ. Naujų Metų angoje visa eilė Australijos jaunuolių šiemet kuria šeimas. Laikraščiai ypatingai džiuginančiu faktu laiko tai, kad tos naujai kuriamos šeimos yra perdėm lietuviškos. Abu laikraščiai skelbia pavardes jaunuolių, kurie tuokiasi Melbourne, Sydneyje, Adelaidėje ir kitose mažesnėse kolonijose.

• AUSTRALIJOJE LIETUVIAI SKAUTAI Kalėdų atostogas plačiai naudoja metinėms skautų stovykloms, kurios šiemet vykdomos beveik visuose tuntuose.

• ŠIUO METU Australijoje vieši gen. M. Reklaitis. Jis čia atvyko aplankyti savo artimų bičiulių.

• KRAŠTO VALDYBA, užbaigdama senuosius metus, paskelbė Australijos lietuviams platų atsišaukimą, kviesdama sustiprinti dirbančiųjų gretas ir į darbą įjungti naujų jėgų.

• KALĖDINĖ DOVANŲ Australijos lietuviams pateikė veiklus Sydneyje lietuvių parapijos klebonas kun. P. Butkus: prieš pat Kalėdas lietuviškos spaudos kioskuose pasirodė jo kelionių (spūdžių knyga "Tautų Šventovės". Kaip Mūsų Pastogė šia proga pažymi, "tai ne dažnas kultūrinis svečias Australijos lietuvių tarpe".

• AUSTRALAI PAMĖGO LIETUVIUS DAILININKUS. Rašydama apie prieškalėdinę meno parodą Sydneyje, Mūsų Pastogė nurodo, kad šioje parodoje dalyvavusių lietuvių dailininkų D. Keraitytės, E. Kubos, H. Šalkausko ir L. Urbono kūrinių buvo tiesiog iš-

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.Pavergtųjų Europos Tautų
Seimo sveikinimai

Naujųjų Metų išvakarėse Pavergtųjų Europos Tautų Seimas siunčia nuoširdžius kalėdinius ir naujametinius sveikinimus bei linkėjimus Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Rumunijos ir Vengrijos tautoms.

Paskutiniųjų metų įvykiai akivaizdžiai kalba apie augančią nesantįvę komunistiniame pasaulyje. Besitęsias Kinų ir Sovietų skilimas, palydimas karinių dalių susidūrimų, palaužė anksčiau buvusią monolitinę komunistinio vienybės ir grėsia išsivystyti į ginkluotą konfliktą. Heroiška Jan Palacho savižudybė, kaip protesto ženklas prieš sovietinę Čekoslovakijos okupaciją, besitęsias čekoslovakų tautos pasipriešinimas okupantams, aiškiai liudija čekų ir slovakų tautų norą išsilaisvinti iš Sovietų okupacijos ir jų dominavimo.

Gyvas laisvės troškimas tolydžio auga intelektualiniuose sluoksniuose ne tik Sovietų pavergtose tautose, bet ir pačioje Sovietų Rusijoje. Iškilus rusų rašytojo Anatolijaus Kuznecovo pabėgimas į Vakarus daugeliui vakariečių atidarė akis ir parodė, kokių drastiškų priemonių ima-

si sovietinė valdžia laisvam rašytojų žodžiui užgniaužti. Apie brutalų laisvos minties suvaržymą aiškiai kalba Aleksandro Solženitsino išmetimas iš SSSR Rašytojų Sąjungos ir jo raštų uždraudimas. Skaudžią intelektualų padėtį Sovietų Sąjungoje iškėlė ir 54 žymūs sovietų intelektualai, įteikę Jungtinių Tautų Žmogaus Teisių Komitetui petiją, kur prašoma ištirti Žmogaus Teisių paneigimas Sovietų Rusijoje.

Pavergtųjų Europos Tautų Seimas su malonumu konstatuoja, kad laisvame pasaulyje pavergtųjų likimas nėra pamištas. Apie tai kalba visa eilė faktų: JAV Prezidento Nixono lankymasis Rumunijoje, pakartotiniai daugelio laisvojo pasaulio valstybių vyriausybės užtikrinimai, nepripažįstą sovietinės okupacijos Pabaltijo valstybių ir kt.

Rezistencinė dvasia Sovietų pavergtose Europos tautose tebėra gyva. Todėl su viltimis žvelgiame į Naujuosius 1970 Metus. Tikimės, kad laisvasis pasaulis imsis paveikių priemonių pavergtųjų tautų apsisprendimo teisei atstatyti. Tegul Kalėdų dvasia stiprina Jūsų ištvermę ir nepalaužiamą laisvės ryžtą.

Pavergtųjų Europos
Tautų Seimas

KOVOS KELIU Į LAISVĘ (3)

STASYS ŽYMANČAS

MŪSŲ PASIRYŽIMŲ
UŽDAVINYS

"I object to the policy that we should all keep quiet and hope for the best".
William Fulbright

Palikdami savo kraštą 1944 m. politiniai lietuviai išeiviai, rašytojo Mariaus Katiliškio žodžiais tariant, negrįžtamai išėjo Lietuvos nepriklausomybės atstatymo keliu. Kelio atgal jiems nėra. Tai vienos krypties kelias ir jie turi jį eiti tol, kol nepasieks savo tikslo -- laisvos ir nepriklausomos Lietuvos.

Nes lietuvių politinių išeivių pasitraukimas iš okupuotos Lietuvos tuo pačiu reiškė bėkompromisinį pasiskaidymą ir protestą prieš Lietuvos okupaciją ir kategoriską atsisakymą pripažinti sovietinę Lietuvos aneksiją kaip jėgos, saualės, prievartos ir neteisės aktą. Tas laisvųjų lietuvių atsisakymas pripažinti Lietuvos valstybės prievartinį panaikinimą sudarė ir tebesudaro nepajudinamą ir nepakeičiamą lietuvių vedamos laisvės kovos principą ir visą dabartinės Lietuvos laisvės bylos pagrindą. Šio principo visi laisvieji lietuviai turi ir privalo griežtai laikytis ir jį savo darbe ir veikloje vadovautis, jei jie nori likti ištikimi savo tautai ir jiems pasitraukiant iš Lietuvos jų pačių laisvę noru prisiimtai tautinei misijai pagelbėti tautai susigrąžinti jos laisvę ir nepriklausomybę.

Dabartinis šio principo iškėlimas ir jo įsakmus pabrėžimas tėra tik pakartojimas to, ką signataras Petras Klimas skelbė dar Lietuvos nepriklausomybės pradžioje 1918 m.:

"Viena turi būti visuomenei aišku ir tvirta kaip uola: visiškai Lietuvos nepriklausomybė ir liuosas jos plėtojimas".

"Tai yra mūsų visų giliausias troškimas ir pirmiausias visų mūsų pasiryžimų uždavinys. Gi visas mūsų tikslas -- tam uždaviniui pateikti kuon veikliausiai tikrybės pamato ir gyvojo pavidalo. Kiekvienas lietuvis, kuriam širdis dar nesustingusi ir neapkiutė, šioandien gyvena tąją mūsų ateities svajone ir trokšta jos išikūnijimo".

Lietuvos respublikos prezidento pasitraukimas užsienin iš okupuotos Lietuvos, Lietuvos diplomatinio atstovų protestų pareiškimai svetimų valstybių vyriausybėms, Amerikos lietuvių intervencija pas prezidentą Rooseveltą, 1941 m. Birželio sukilimas ir Lietuvos nepriklausomybės atstatymas naujų vo kiečių okupantų užgniaužtas, 1944-52 m. ginkluotasis lietuvių tautos pasipriešinimas okupantams -- akivaizdžiai išreiškė, paliudijo ir patvirtino šį vieningą, vi-

suotinį, nepalaužiamą ir nesugriaujamą lietuvių tautos nusistatymą ir ryžtą.

Okupacijų fakto nepertraukto Lietuvos valstybės nepriklausomybės tęstinumo principą, kuriuo remiasi visos dabartinės Lietuvos bylos gynimas, nusakė ir patvirtino pats VLIKas 1944 m. Vasario 16 d. deklaracijoje, tuo metu neabejotinai atstovaudamas ir reikšdamas visos politiškai organizuotos ir už savo laisvę kovojančios lietuvių tautos valią.

"Suvereninė Lietuvos valstybė nei dėl Tarybų Sąjungos, nei dėl dabartinės Reicho okupacijos nėra išnykusi, tik suvereninių valstybės organų veikimas yra laikinai sutrukdytas".

Remdamasis šiuo principu VLIKas toliau visiškai logiškai patvirtino okupacijos ir aneksijos fakto nepertrauktą 1938 m. Lietuvos konstitucijos galiojimą. Iš to logiškai taip pat seka, jog tebegalioja visi Respublikos prezidento ir vyriausybės okupacijos akivaizdoje padaryti patvarkymai ir aktai Lietuvos valstybės suvereninių teisių, jos atstovavimo ir interesų gynimo užsienyje tęstinumui užtikrinti.

Kaip žinoma, sovietų agresijos akto ir jų mėginimo panaikinti Lietuvos valstybinę nepriklausomybę nepripažino ir iki šiol nepripažįsta Vakarų valstybės, ypač JAV, kas visai dabartinei Lietuvos laisvės bylos padėčiai turi nepaprastose reikšmės ir svarbos.

Tačiau pats Lietuvos aneksijos nepripažinimo principas savaime dar nereiškia nei veiksmo nei akcijos esamai neteisės padėčiai pakeisti. Sovietų agresijos nepripažinimas virsta politika tik tada, kai jis yra realizuojamas praktikoje. Ir kartais sunku išvengti išpūdžio, kad faktinai Amerikos vedama politika yra priešinga ar bent sunkiai suderinama su tu pat metu skelbiama nepripažinimo principu.

Pavyzdžiui, būtų galima statyti klausimą, kiek su ta nepripažinimo politika yra suderinamas toleravimas Washingtono ir New Yorko vadinamų faktinių sovietinio Lietuvos režimo atstovų, ar atsisakymas suorganizuoti Baltijos kraštams skirtų transliacijų Laisvosios Europos radijo rėmuose, kas juos stato į blogesnę padėtį už Gudiją ar Ukrainą, ar atsisakymas išleisti Lietuvos nepriklausomybės aukštiniam jubiliejui atžymėti skirtą pašto ženklą.

Savo nepriklausomybės paskelbimo sukakčių minėjimus kongrese organizuoja taip pat gvardai ir ukrainiečiai, tik

mūsų spauda apie tai mažai mus painformuoja. O vėliau prie rotušių savo valstybės nepriklausomybei pagerbti iškelia taip pat ir armėnai, kurie Armenijos nepriklausomybę buvo paskelbę tais pačiais 1918 metais.

Todėl Lietuvos aneksijos nepripažinimo pareiškimai negali ir neturi laisvųjų lietuvių tenkinti nei jų raminti.

Juo labiau, kad valstybės departamento 16 Vasario proga kasmet daromi pareiškimai laipsniškai virto nekalto turinio užuojautos ar simpatijos lietuvių tautai deklaravimais, o oficialiai tebeprapažįstamas Lietuvos diplomatinis atstovavimas tapo daugiau ar mažiau simboliniu, o ne efektyviu ir paveikiu Lietuvos valstybės interesų gynimu.

Logiškai vykdoma aneksijos nepripažinimo politika turėtų reikštis pripažinimu legalaus Lietuvos respublikos suvereninių teisiu atsto-

vavimo užsienyje, nes nėra faktinių kliūčių Lietuvos suvereninių teisių vykdymui laisvajame pasaulyje, pripažinimu pilno Lietuvos diplomatinio atstovavimo ir būtinų bei neišvengiamų pakeitimų tame atstovavime, ir materialine parama, pav., valstybinių paskolų forma, Lietuvos politinei, diplomatinei ir informacinei akcijai užsienyje palaikyti ir okupanto krašte varžomai ir prievartaujamai lietuvių tautinei kultūrinei kūrybai užsienyje paremti.

Juk pav., paskutinį kartą Australijos vyriausybės pareiškimą, kad ji ne tik nėra pripažinusi Lietuvos aneksijos, bet dargi ir toliau tebeprapažįsta Lietuvos legalius vyriausybinius organus užsienyje, turėtų tuoj sekti pastangos ir žygiai Lietuvos diplomatiniam ar bent konsulariniam atstovavimui Australijoje sustatyti, veikiant, žinoma, apgalvotai, atsargiai ir diskretiškai, nes turint galvoje sovietų budrumą ir jautrumą įprastinis mūsų viešas reklamavimas ne padeda, bet užkerta kelią norimam tikslui pasiekti.

Tačiau metai iš metų laisvieji lietuviai tarytum patys tenkinosi pa-

(Nukelta į 4 psl.)

ŠIS BEI TAS

• Vos per 19 metų lenkai negalėjo tiek nutautinti (arba išnaikinti), kad labai daug pasikeistų lietuvių tikslus Vilniuje ir krašte. O žinoma, kad prieš I Pas. karą ir jo metu ten lietuvių veikla buvo judri ir nemaža. Gal būtų tik nedrąsa ir abejojimai dar kiek trukdę sparčiau siekti vadovaujamos rolės: Lietuvos valstybės jau niekas neprisimena, o lietuvis ilgai pravardžiuotas chamu, muziku, pagoniu. Tačiau vis viena, vos spaudą atgavus -- kiek Vilniuje tuoj imta leisti spaudinių, kiek sukurta įvairių draugijų, kiek įvyko kultūrinių parengimų! Ruošiamos parodos, koncertai, vaidinimai, veikia įvairūs chorai, knygynai ir kt. Ir svarbiausia, kad visa kilo ir klestėjo ne dėl pareigos, o tikru noru, lietuviškos širdies užsidegimu. Mums dėl to mažiau šiuo atveju rūpi inteligentių žygiai bei jų mokslinės, meno, švietimo pastangos. Bet itin gerimės eliniais darbininkais, amatininkais, kurie taip uoliai telkėsi į saviškių tautinių sambūrių ir siekė kultūros žiburėlius pasišviesti. Jie buvo vietiniai gyventojai, ne iš kur kitur atsikėlusieji, kaip ne vienas inteligentių vadų, todėl -- jie atstovavo tikram, ilgus amžius buvusiame lietuviškam Vilniui.

• Tam lietuvių stiprumui Vilniuje paremti šį kartą pasiminėkime ano meto spaudą. Vos tik buvo draudimas atšauktas, tuoj suskauto dygti lietuviška periodika, kuri savaime turėjo dar labiau paspartinti lietuviškos pražydėjimą savoje sostinėje, išbudinti apsnūdėlius, patraukti abejonjančius ir -- suburti jėgas prieš skriaudėjus. Per tą 10 metų ligi karo (1904-1914) Vilniuje ėjo trumpiau ar ilgiau šie laikraščiai: Viln. Žinios, L. Ūkininkas (su 5 spec. priedais), L. Birtininkas, Lietuvis, Šviesa, N. Gadyne, L. Tauta, Skardas, Žarija, Ežys, Viltis, L. Žinios (su Aušrine), Žemdirbys, Vandens kultūra, Visuomenė, Žvilgsnis, Kelias, Nauju Taku, Aušra, Gydytojas, Bendrija, Teatras, Balsas, Nauja Srovė, Medicina ir Gamta, Sniegams tirpstant, Vairas, Vaivorykštė, Meno diena ir dar visa eilė vienkartinų. O kiti dar -- buvo paruošti, bet rusų cenzūros neleisti. Dabar pagalvokime, argi įtikėtina, kad ta gausi spauda tuomet neturėjo vietoje skaitytojų? Arba -- kad ji neveikė vietos žmonių, kad nekėlė aukštyn lietuviškos sąmonės?

• I Pas. Karo metu, išsyk frontui šen ir ten pervirstant, žinoma, viskas išsiblaškė, sustojo laikinai. Daugelis žmonių pasitraukė Rusijos gilumon, gelbėdami gyvybę, kiti išsklido į kaimus, mažesnes vietas. Ir tik vokiečių okupacijai apsisostojus, 1917 m. gauti leidimai liet. laikraščiams, išėjo Darbo Balsas, Tėvynės Sargas, o 1918 m. dar Ūkininkas, Pavasaris. Bet 1919 m. bolševikai vėl viską nušlavė, spaudą uždarė. Lenkų laikais paskui liet. spaudos pasirodė daug apie šimtą metų, leidinių, nes nuolat uždaromi vis atgydavo nauju vardu (tai rodo, kad nutautinimas visai nesisekė).

• O kokia būklė buvo, kai po lenkų ir bolševikų mes įžengėme Vilnių? Be abejo, oficiali statistika tų "pagonių litvinų" rodė ko mažiausia. Ilgokai persekiojami, jie fasadui (prato rodytis lenkais, niekas nenorėjo būti niekinamas, skriaudžiamas, bet kur giliau pakrašteliai -- dažnai vis radai lietuvišką žakną: dar tėvai moka arba mokėjo lietuviškai; dar pavardė lietuviška; turi giminių prie Anykščių ar Kuršėnų etc. Su atsivertimu ir prisipažinimu vis dar buvo atsargūs, nes ėjo Europoje karas, ir nebuvo aišku, kam vėliau dar Vilnius teks. Ir ypač laikėsi lenkybės moksleiviai nesig -- buvo jau gimę ir išaugę po Želigovskio užgrobinio... Taip pat juo labiau lenkai dėdosi tie, kurių pavardė išdavė lietuvių (gal jiems prie lenkų valdžios buvo tekę ypatingiau savo lojalumą įrodinėti?), pvz. Goldz dar priešinosi vadinamas Gaidžiū arba Gintowt atverčiamas Gintautu. Jiems savo kilmei ir tautybei suprasti buvo perstaigu -- būtų reikėję bent keleto ar dešimties metų.

• Lenkiškoji šeimų vienu, paklausus tarnaitės (kalbėjo vien "po prostom", t.y. Vilniaus krašto gudų tarne), koks mieste yra geriausias gydytojas, ji nedelsus paaiškino: "Vilniuje yra du geriausi daktarai, ir abu panašiai vadinasi -- sunku beveik atskirti, čy Ligeika, čy Liseika (Legeika ir Alseika -- abu gydytojai žymūs lietuvių patriotai). Taigi, lietuviai Vilniuje nebuvo patį išdile, kaip svetimomis statistikomis patikėdami mes imame galvoti.

SKIRPSTAS

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4 %

6 or 12
MONTH
\$10,000
or MORESavings certificates issued
for six months or one
year -- in minimum
amounts of \$10,000.00,
and thereafter in
multiples of \$1,000.00.
Earnings are paid at
maturity.

4 3/4 %

Passbook Savings
Accounts

Paid Quarterly

Computed and Paid

as of:
Mar. 31 -- June 30
Sept. 30 -- Dec. 31

5 %

6 or 12
MONTH
\$5,000
or MORESavings certificates issued
for six months or one
year -- in minimum
amounts of \$5,000.00,
and thereafter in
multiples of \$500.00.
Earnings are paid at
maturity.Mutual
Federal
Savings

AND LOAN ASSOCIATION

2212 W. CERMAK RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

MŪSŲ LAISVINIMĄ TIKRINANT

Mūsų laisvinimas imamas tikrinti, kai artinamės liūdnai rusų komunistų okupacijos trijų dešimtmečių sukakčiai. Jo idealas ir įgyvendinimo tikrovė pasirodo skirtingoj šviesoje. Jo šaknų vieni ieško savitarpėje ir kiti tarptautinėje plotmėje. Jo vertinimas skiriasi pagal vertintojų pajėgumus komplikuoatą reikalą aprėpti, pagal jų palinkimus ir požiūrius bei pagal jų statomus klausimus ir duodamus atsakymus. Jo kontraversiją pasirodė trijose viešose diskusijose, kurios aprašytos Dirvos XII 12, 17, 19 ir 24 d. numeruose.

Mūsų laisvinimas keturiomis principiniais požiūriais buvo trumpai paliestas VLIKo seime 1969 m. gruodžio mėn., kuris iššaukė reporterių ir dalyvių pasitašas. Visų pirma Vaclovas Sidszikauskas (amerikiečių visuomenės bene jų nuotalkos reikštinis vad. Pavergtųjų Tautų organizacijos padalinio vad. LLK pirmininkas ir buvęs VLIKo vadovas) seime apibūdino politinį laisvinimo klausimą jo supaprastose tarptautinės padėties požiūriu. Esą mūsų laisvinimas pasireiškia mums palankia tarptautinės padėties srove: jis esąs paremtas didžiosios prancūzų revoliucijos nuotalkomis ir remiamas tarptautinės politikos galiūnų pažadais neapleisti Lietuvos. Bet Vytautas Meškauskas sako, kad tarptautinė padėtis dabar esanti visiškai kitokia. Išties, anos 18 amž. revoliucijos idealas -- laisvė, lygybė, brolybė -- ir net 1941 m. Atlanto chartos bei 1945 m. Jungtinių Tautų chartos principai dabar yra tik teoretinės reikšmės. Dabartinėje tarptautinėje politikoj praktiškai vyrauja kumštis galia, pastangos le galizuoti užgrobimu sudarytą faktinę padėtį ir sudaryti taiką kiekviena kaina svetimo kailio sąskaita. Anais laikais tarptautinių politinių galiūnų deklaruo tieji laisvės ir apsisprendimo principai dabar pasikeitusiomis sąlygomis patyliai kartojami vien tik valstybinės biurokratijos techniškių tarnautojų lapomis. Net sakytų Pavergtųjų Tautų organizacija (šalia 1959

MARTYNAS KAVOLIS

m, oficialiai paskelbtos Pavergtųjų Tautų savaitės) atrodo nusto- jusi politinio tikslingumo: ji nebeminima nei Encyclopedia Britannica nei Liet. Enciklopedijoje. Išvadoj reikia pasakyti, kad tarptautinė politika veikia visai konkrečiais svetimiesiems karčiais politinių galiūnų galimybių apskaičiavimais, bet ne altruistiniais nuskriaustų individų ir kolektyvų siekiamais idealais.

Mūsų laisvinimas antruoju programos požiūriu seime buvo paliestas VLIKo pirmininko dr. J.K. Valiūno pranešimu, kuriuo jis ekonomisto kūrybininko įžvalgumu pabrėžė, kad laisvinimui reikia daugiau veikėjų negu jų turėta iki šiol. Be abejo, šis požiūris yra idealistiniai teisingas. Bet praktiškai jis pasirodo neįgyvendinamas tol, kol ideologinė organizacija pirma principiniai neišsiaiškina ir nesutaria, koks yra jos ideologinės kovos turinys, apimtis, uždaviniai, metodai ir konkrečių veiksmų eilė pagal jos nesikeičiančią esmę ir besikeičiančias sąlygas. Išvadoj turime pripažinti, kad laisvinimo veikla susidaro apie visai konkretų dvasinį ar materialinį turinį bet ne vien tik bendrais posakiais laisvinimo reikalu.

Mūsų laisvinimas trečiuoju organizuotumo požiūriu seime buvo paliestas VLIKo vicepirmininko Broniaus Nemicko ir Tautos Fondo pirmininko Jono Balkūno pranešimais. Pirmasis teisininko valstybininko preciziškumu davė VLIKo esminės veiklos apyskaitą, nurodydamas kad laisvinimo veikla pasireiškusi dviem kryptim, stiprinant saviškius laisvinimo kovai ir skatinant svetimųjų interesus mūsų kovos reikalu. Ant-rasis patiekė VLIKo finansinės veiklos apyskaitą pabrėždamas, kad ypač Amerikos lietuviai silpnai rėmė laisvinimo akciją finansiniais ir tuo dvasiško tėvėlio pajutimu netiesioginiai primindamas, kad laisvinimo kovai reikia dvasios ir pinigų. Išties, VLIKo sąmata atrodo mažesnė negu kurios nors gyvos amerikiečių evangelikų parapijos iš kokių 500 narių sąmata. Kame yra priežastis, kad mūsų laisvinimas piniginiškai negalėjo būti suvestas "į ožio ragą"? Ar tat nerodo reikalo giliau patikrinti mūsų laisvinimo organizacinę pagrindą ir metodus?

Mūsų laisvinimas ketvirtuoju informaciniu požiūriu seime bu-

vo paliestas VLIKo vicepirmininko Juozo Audėno pranešimu ir vėliau papildytas atskiru Trimako straipsniu Dirvoj. Pirmasis ekonominio politikos jėgumu pabrėžė reikalą, kad laikraštiniškai populiarintų laisvinimo idėją. Antrasis populiarino mintį, kad mums reikia specialios įstaigos angliškai kalbančiai visuomenei apie mus informuoti. Tačiau, pirmasis reikalas yra idealus, bet praktiškai neįgyvendinamas tol kol principiniai neišsiaiškinta dėl turinio ir metodų, kaip sakytą aukščiau. Antruoju klausimu Meškauskas atsakė, kad tokia informacijos įstaiga svetimiesiems apie mus apšviesti nieko nepadėtų mūsų laisvinimo reikale, ypač dabartiniais taikios koegzistencijos laikais. Išvadai reikia pabrėžti, kad idėjinė informacija yra auklėjimas vienur dvasiniu ir kitur materialiniu turiniu bet ne vien blaškymas bendrais posakiais ir ne vien skundimasis svetimomis skriaudomis.

Mūsų laisvinimo kritiškos pastabos buvo pareikštos Emilijos Čekienės ir Meškauskos pasisakymais. Pirmoji pabrėžė, kad seime trūkė naujų idėjų ir pasireiškęs tingumas galvoti ir veikti, kas apibūdinta metaforiniu posakiu: "VLIKas pritrūko kvapo". Antrasis reišė išvadą, kad mūsų laisvinimas esąs atsidūręs krizėje, kuri esanti bendra dabartinio gyvenimo žymė visame pasaulyje.

Mūsų laisvinimo krizė mėginta paliesti Chicagos Lietuvių Fronto Bičiulių simpoziume, kuris ėjo tema: "Kur mes šian-dien stovime?" Jau vien tik tokių svarstytinos temos užvardinimu parodyta, kad mums trūksta reikiamo aiškumo.

Mūsų laisvinimo krizė naujų idėjų požiūriu mėginta paliesti New Yorko lietuvių skautų akademikų diskusijose, kurių dalyviuose būta de ja tik 30% jaunimo. Įsidėmėtinos mintys trim klausimais. Dėl santykio su lietuviais tėvynėje ir su iš ten kultūrinio tikslo ėion atvykusiais lietuviais Nemickas pareiškė, kad šis klausimas esąs pasidaręs kontraversinio pobūdžio ir jis suskaldęs mūsų jėgas. Tiesa, bet šis dualistinis klausimas turi dar ir savo priešin-gą pusę. Juk yra žinomas faktas, kad visi tautiečiai pavergtoje tėvynėje formalistiškai yra SSSR pavaldiniai, turį skaitytis su materialinio ir dvasinio teroro galimumu, nors jų pačių dvasia esmėje yra visiškai kitokia. Vi-

Dail. Vytautas K. Jonynas savo studijoje rodo Vatikano koplyčiai paruoštus skulptūrų modelius iš Romos atvykusiam prel. Tulabai ir prel. Balkūnui.

Vyt. Maželio nuotrauka

si tenykščiai mūsų kunigai formalistiškai yra SSSR kulto tarnautojai, turį skaitytis su jėms suteikto valdžios leidimo kunigauti atšaukimo galimumu, nors jie esmėje yra visiškai kitokios dvasios. Tiesa, mūsų tautiečių ir kunigų tarpe tėvynėje pasitaiko parsišaukėlių ir agentų dvasios žmonių. Bet ar dėl pasitaikančios mažos išimties turime visus mūsų tėvynėnį ir laikinai ėion atvykusius atmeti? Skaitėm jų ėion atsiųstų laišky, kuriuose jie prašė jėms rašyti, kadangi iš mūsų dvasinio turinio jie semia sau dvasinės stiprybės. Ar neturime visų pirma mes patys labiau subręsti dvasiniai prieš reikšdami jų dvasinį pasmerkimą? Antruoju laisvinimo turinio ir konkretaus pasireiškimo klausimu pasisakė skautas akademikas Ulėnas, kuris savo inžinierišku tikslumu klausė: Koks yra mūsų laisvinimo uždavinys ir kokio darbo laukiama iš mūsų? Trečiuoju programos reikalu socialinės prognozės požiūriu V. Paprockas pabrėžė, kad trūksta programos.

Mūsų laisvinimo kova yra būtina reikalinga. Kaip aukščiau išdėstyta, pirmiausia reikia išsiaiškinti, susitarti ir nusistatyti dėl jo turinio ir uždavinių. Ar ji siekia išlaisvinti lietuvi-

š vergystės arba išlaisvinti Lietuvos teritoriją iš okupacijos? Ar ji vestina dvasinio perauklėjimo būdu savitarpėje arba fizinės kovos priemonėmis svetur? Ar ji vestina mūsų pačių jėgomis arba laukina kad kas nors kitas kovotų už mus tartum mes būtume lyg kokios užsienio misijos laukas svetimiesiems? Laisvinimas yra religijos ir humanizmo objektas. Religinės bendruomenės uždavinys išlaisvinti žmogų iš dvasinės vergystės viršgamtinio dvasinio veiksnio būdu ir tuo atkurti atnaujintą visuomenę. Visuomeninės bendruomenės uždavinys laisvinti žmonių fizinius dvasiniu ar sveiko žmogaus proto veiksmu, galimai palaikant ir kiek reikia evoliuciniai keičiant ekonominę, socialinę ir politinę santvarką bei teisingumą ir tat darant priversinos valdžios priemonėmis savame krašte ir jėga paremtos diplomatijos bei karinės strategijos priemonėmis tarptautinėje plotmėje. Bet mes lietuviai nebeturime savos nepriklausomos valdžios tėvynėje ir emigracijoje. Todėl mums belieka vien tik laisvės savanorišku religiniu ar humanistiniu būdu nuolat atsinaujinti ir tuo būdu dalyvauti kiekvienas savo paties ir tautos išlaisvinime. Tuo būdu lietuvių tautos atgimimas pasireiškė ru-

sy caro valdžios metu. Tokiu pat būdu jis turi pasireikšti dabartinės rusų komunistų valdžios ir priversinos emigracijos laikais. Fizinis ir net dvasinis asmens ir tautos pavergimas ilgai neišsilaiko vien išorinės fizinės prievartos būdu. Lygiai taip pat laisvinimui nepakanka vien dialektinio materializmo, kuris spekuliuoja vien išoriniu fiziniu veiksmu. Geriausiai sentimentai ir deklaracijos laisvinimo reikalu taip pat dar nesudaro laisvinimo veiklos ir jos neatstoja. Todėl konkreti veikla turi sekti kalbas.

Mūsų laisvinimo kova turi remtis mūsų pačių laisva veikla ir turi būti nuolat stiprinama realia išsilaikymo viltimi. Neleiskime save užmigdyti nerealia gražbylyste ir neleiskime sau nustoti lygsvaros pastebėjus gyvenimišką tarpą tarp idealo ir tikrovės. Neleiskime save pasikandinti nerealaus pesimizmo bangose ir neleiskime save paraližuoti dvasiniu terorą. Išsilaikymo nepasieksime vien teoretinėmis spekuliacijomis. Vienas amerikiečių visuomenininkas kartą pasakė, kad amerikiečių socialiniai pakeitimai neįvyksta be socialinio spaudimo. Jie tat vykdo paprastai teigiamu laisvės visuotinių rinkimų ir protestų pareiškimo būdu ir išimtinais atvejais neigiamu riaušių pasireiškimo būdu. Lietuviškosios visuomenės dalies nedalyvavimas laisvinimo akcijos pasireiškimuose ir jos piniginiame rėmime gali būti aiškinamas kaip neigiamas socialinis spaudimas persitvarkyti. Bet vien neigiamo spaudimo nepakanka. Todėl laisvinimo reikalais, kaip tat yra priprasta amerikiečiuose, diskutuokime susirinkimuose, svarstykite rimtai spaudoj ir rašykime laiškus asmenims laisvinimo veiksmuose.

Laisvinimo kova yra žmogiškumo žymė. Todėl krizės ir ypatingų susikaupimų laikais vis iš naujo perkratykime savo išlaisvinimo turinį ir pagrindą, patikrinkime jo metodus pagal jo nesikeičiančią esmę ir pagal besikeičiančias sąlygas ir svarstykite pasiektus rezultatus. Tai keletas praktiškų laisvinimo veiklos klausimų.

Kovos keliu į laisvę...

(Atkelta iš 3 psl.)

kartotinais Lietuvos aneksijos nepripažinimo pareiškimais, nesiekdami ir nemėgindami išgauti iš jų praktiškų išdavų nors ribotam Lietuvos valstybės suvereninių teisių vykdymui užsienyje užtikrinti ir tuo būdu laipsniškai prisidėti ar prileido prie faktinio Lietuvos laisvės bylos išsprendimo. Nestebėtina, jog atsirado balsų, kurie tokia nepripažinimo politiką rado nepakankama ar net fiktyvia.

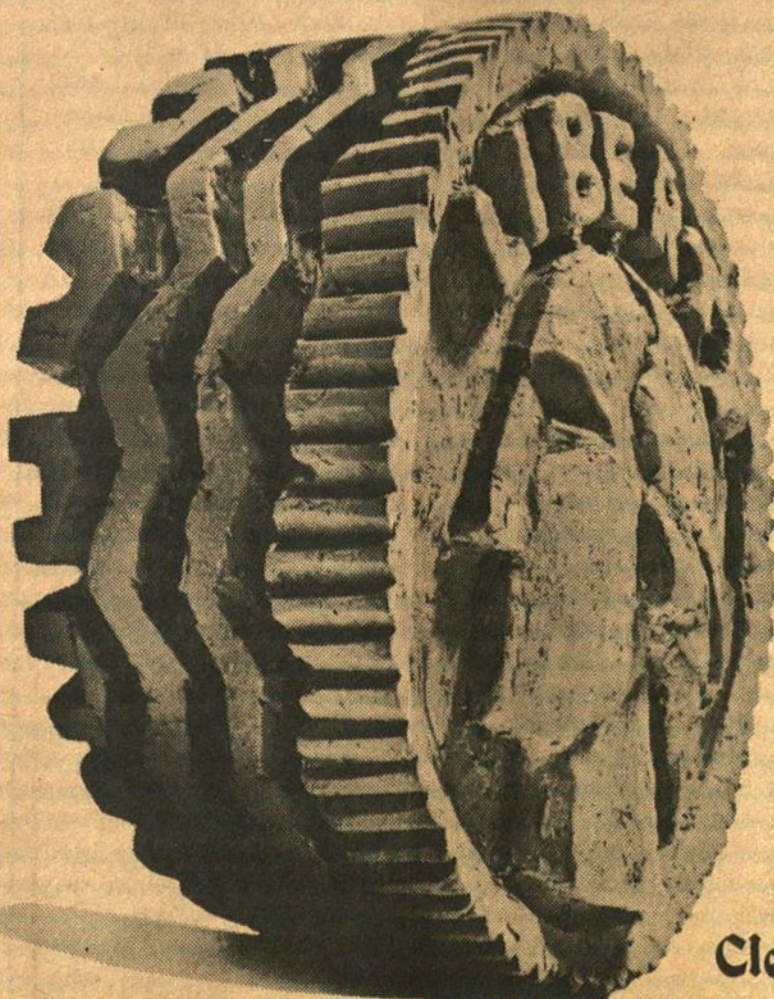
Todėl Amerikos lietuvių išeivijos politinės vadovybės pastangomis išrūpintas Lietuvos Diplomatiškos Šešios, kaip vyriausio legalaus Lietuvos valstybės atstovo priėmimas Baltuosiuose Rūmuose būtų ne vien prasmingas ir reikšmingas Amerikos nepripažinimo politikos patvirtinimas, ypač akivaizdoje sovietų mėginimų Lietuvos pavergimo minėjimais įteisinti Lietuvos aneksiją, bet galėtų tapti reikalinga pradine pastanga ne tik įtvirtinti Lietuvos valstybės suverenumo atstovavimą užsienyje ir užtikrinti jo tęstinumą, bet suaktyvinti pačią Lietuvos laisvės bylą.

(Kitame nr. "Tėvynėje liko širdis").

Member F.D.I.C.

WINTERIZE YOUR SAVINGS ACCOUNT.

INDĖLĮ ĮNEŠUS IKI SAUSIO 10, NUOŠIMČIAI SKAITOMI NUO SAUSIO 1

Cleveland Trust

HELP WANTED MALE

ELECTRONICS TECHNICIANS

Product development group requires an electronics technician. Applicants should have two-five years experience and demonstrated capabilities in digital circuit layout, assembly and debugging. Experience related to analog or CCTV circuitry desirable. For interview call or write:

JOSEPH SPRING
(313) 769-6400

ELECTRO-OPTICS CENTER
RADIATION, INC.

P. O. BOX 1084
ANN ARBOR, MICH. 48106

AN EQUAL OPPORTUNITY
EMPLOYER

(100-3)

KŪRYBA IR MOKSLAS

SENATVĖ IR PRIEMONĖS PRIEŠ JĄ

Vienas iš ryškesnių senstančio organizmo pakitimų yra kūno celių sumažėjimas pajėgumas išlaikyti savyje vandenį. Dėl šios priežasties senstantis organizmas pradeda "džiūti". Kūno oda, ypač kaklo ir veido srityse, pradeda raukšlėti, muskulai silpnėti, sąnariai pasidaro mažiau lankstūs, kaulai daugiau trapūs, atmintis ir matymas pablogėja. Žodžiu, visas organizmas pasidaro mažiau pajėgus įprastam darbui bei gyvenimo tempui. Todėl nenuostabu, kad senesni žmonės, jausdami toki kūno silpnėjimą, griebiasi įvairių priemonių kaip nors tą senatvę nustumti tolyn. Šiai senatvės balsei nėra atsparūs net ir didelių valstybių garsūs politikai. Pavyzdžiui, savo laiku Rumunijoje buvo išgarsėjęs vaistas Gerovital H-3, kuris būk tai atjauninavo senstantį organizmą. Jį vartojančių tarpe buvo Charles de Gaulle, Nikita Chruščiovas, Achmed Sukarno ir daugelis kitų. JAV sveikatos departamentas ir Sovietų Rusijos geriatikos institutas pravedę tyrimus nustatė, kad tas vaistas buvo bevertis. Nežiūrint to jis ir toliau yra populiarus ne tik Rumunijoje, bet ir kitose Rytų Europos valstybėse.

Neseniai, Vakarų Vokietijoje pasirodė kitas panašios sudėties ir panašios paskirties vaistas, pavadintas KH-3. Į šio vaisto sudėtį įeina novokainas, gėi Gerovital H-3 -- prokainas. KH-3 greitu laiku paplito visoje Europoje ir už jos ribų. JAV jis laikomas beverčiu ir jo įvežimas iš krašto nėra leistas. Vis dėlto atsiranda žmonių norinčių jį pirkti ir mokačių juodoje rinkoje iki \$250 už porą simtų piliulių.

Seną organizmą padaryti jauną bent šiuo metu nėra galima, bet sens-

DR. D. DEGESYS

tančio organizmo funkcijas pagerinti, priemonių yra. Tos priemonės yra vaistai, daugumoje gerinantieji smegenų mitybą bei kraujo apytaką. Tokius vaistus vartojant senstančio žmogaus atmintis ir bendra savijauta pagerėja.

Seno amžiaus pakitimai žmogaus kūne yra fiziologinis reiškiny ir kaip tokie jie turėtų būti ramiai ir be baimės priimti. Žmogaus amžiaus ilgis, bei senatvės eiga, nėra pas visus vienoda. Kai kurie žmonės sensta lėčiau ir išsilaiko darbingi ilgesnį laiką. Mūsų organizme yra tam tikri faktoriai, kurie reguliuoja kūno senėjimo procesą. Visiems yra žinoma, kad moterys gyvena ilgiau negu vyrai. Matyt moteriški hormonai prisideda prie ilgesnio amžiaus išlaikymo. Vyriški hormonai, atrodo, veikia atvirkščiai, nes eunukai (vyrai be lytinių liaukų) ilgiau išsilaiko nepasenę negu normalūs vyrai.

Paskutiniu metu yra kreipiama daug dėmesio į paskiros kūno celės metabolizmą ir jos ribonukleininų rūgščių apykaitą. Bandoma surasti vaistai, kurie garėtų kūno celių metabolizmą palaikyti normos ribose ilgesnį laiką. Vienas iš naujesnių junginių, Ribaminol, šiuo metu yra bandymo stadijoje. Ateitis parodys ar šis vaistas bus efektingas senatvės eigai stabdyti.

Kai kuriuos senatvės sutrikimus galima sumažinti ir be vaistų, bet tam reikia prisilaikyti medicinos nustatytų dėsnių. Senstantis kūnas turi palinkimą tukti, todėl senesnio žmogaus dieta turėtų būti lengva ir neriebi. Riebus maistas ne tik kad didina kūno svorį, bet taip pat didina ir kraujo in-

dų bei širdies susirgimų skaičių, todėl vietoje riebalų ir cukraus reikia valgyti daugiau daržovių ir vaisių. Be vitaminų daržovės ir vaisiai turi daug celiuliozės, kuri žadina vidurių peristaltiką ir tuo mažina užkietėjimo pavojų.

Fizinis darbas bei kūno judesys irgi daug prisideda prie geros sveikatos išlaikymo. Žmonės, kurie daug vaikšto ir daug juda, ilgiau gyvena. Vaikščiojimas palengvina širdies darbą ir sumažina kraujo indų susirgimus. Todėl širdies ligų ekspertai ir pataria kiek galint daugiau vaikščioti bei judėti. Tie kurie praleidžia senatvės dienas sėdėdami parkuose ant suoliukų, trumpiau gyvena, negu tie, kurie yra aktyvūs ir judrūs.

Nereikia užmiršti ir medicininės priežiūros. Senstantis kūnas yra jautresnis įvairiems susirgimams, todėl senesniame amžiuje dažnas sveikatos patikrinimas yra būtinas. Anksčiau atpažinta liga yra lengviau pagydoma.

Visi šie patarimai yra skirti senstančio kūno priežiūrai. Bet reikia turėti galvoje, kad žmogaus kūno stovis yra neišskiriamai sutapęs su jo psichiniu stoviu. Gi normaliam psichinui stoviui išlaikyti turi būti normali, senstančiam žmogui įprasta, aplinka. Psichologai sako, kad prieglaudose gyvenantieji seneliai, nežiūrint, kad ir gerai prižiūrimi, gyvena trumpiau negu

Dail. Adomas Varnas, nežiūrint savo didelio amžiaus (91 metai) pasilieka judrus ir neapleidžia nė vienos meno parodos ar svarbesnio parengimo. Nuotraukoje jį matome dail. J. Paukštienės parodoje. Iš kairės: J. Paukštienė, A. Varnas ir M. Varnienė. Z. Degučio nuotrauka

ŠVIESUSIS VAIŽGANTAS CHICAGOJ

Džiugu, kad šviesaus atminimo kan. Jozas Tumas Vaižgantas (1869-1933), žinomas mūsų rašytojas ir visuomenininkas, neužmirštamas ir po jo 36 metų mirties. Vaižganto gimimo šimtmetis buvo nuoširdžiai prisimintas ir, kad ir kiek pavėluotai, paminėtas gruodžio 27 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje, Pedagoginio liuanistikos instituto rūpesčiu.

tie, kurie gyvena šeimos aplinkoje. Senelių namuose jie jaučiasi niekam nereikalingi ir išmesti iš veiklios visuomenės tarpo. Jaustis niekam nereikalingu ir išmestu iš visuomenės yra psichologinis smūgis, kuris seną žmogų prieš laiką nuvaro į kapus. Todėl senstančiam žmogui yra patartina surasti bet kokią darbą arba užsiėmimą, kuris jam duotų jausmą, kad ir jis yra kam nors reikalingas ir naudingas. Tokiems visuomeninis veikimas arba darbas duodantis progos bendrauti su kitais žmonėmis gali duoti daug laimės ir džiaugsmo. O ko daugiau reikia?

Didžiajam mūsų tautos vyrui pagerbti parinkta vykusiai Vaižganto kūrybos vakaro forma, atsisakant nuo beveik tradicinės akademijos su prezidiumais ir keliais kalbėtojais. Rengėjai darė viską, kad savo kūryba, raštais, mintimis kalbėtų pats Vaižgantas ir tai jiems daugeliu atvejų pavyko.

Pirmiausia pateiktas grožinio skaitymo etiudai -- "Dzidorius Artojas -- dėdė Mykolas"; iš Vaižganto "Dėdžių ir dėdėnų" vaizdžiai paskaityti PLI studentai: Algis Regis, Vyt. Rupinskas ir Gražina Vindašiuotė. Režisierė Dalia Juknevičiūtė-Šimoliūnienė, smuko efektus į garsiajuostę ismuikavo muz. Balys Pakštas.

Instituto studentė Augusta Šaulytė suglausto referato forma pateikė kiek žinių iš J. Tumo-Vaižganto gyvenimo ir išskėlė būdingesnius rašytojo kūrinius, atliktus darbus. Jai pasiūlius, velionio rašytojo atmi-

nimas pagerbtas susikau-pimo minute.

Antroje minėjimo dalyje pateiktas vaidinimas "Paslaptingojo žodžio ieškojimas" iš Vaižganto "Pragiedrulių". Komentavo ir vaidino: studentai: Alg. Viktora, Lidiya Jadviršytė, Gintaras Aukštuolis, Br. Trapikas, K. Živilė Karaliūnaitė, Em. Pakštaitė; režisierius L. Barauskas, techniškai padėjo inž. Ant. Rauchas, J. Butvila. Nelengvą darbą atliko D. Velička pritaikydama Vaižgantą scenai. Gerai paruoštas vaidinimas paliko klausytojams gilų įspūdį.

Reikia pasidžiaugti, kad ne tik kalbėta, vaidinta, bet ir daug dirbta. PLI vadovybė minėjimo metu pateikė tris naujus leidinius: 1. Vaižganto Rimų ir Nerimų naują puikų išleidimą, didelio formato leidinį, 56 pusl. apimties, 2. To paties autoriaus "Tiesiant kelią Lietuvos nepriklausomybei, -- ofseto būdu pakartotą iš 1919 m. išleisto originalo ir 3. Puikų 8 pusl. apimties

(Nukelta į 6 pusl.)

REZISTENCIJA

R. SPALIS

Geriausią dovana
— naujas R. Spalio
romanas REZISTENCIJA

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. pinigais/čekiu, už kuriuos prašau atsiųsti:

..... egz. R. Spalio romaną "Rezistencija"
Kaina 6 dol.

Mano adresas:
(pavardė ir vardas)

.....
(namo numeris ir gatvė)

.....
(miestas ir valstybė, zip Nr.)

JONAS RIMŠA

Tahiti krautuvėje (aliejus)

Jadvygos Paukštienės kūriny "Benamiai" (acrilis), kuris su kitais jos darbais buvo išstatytas lapkričio 15-23 d. Chicagoje vykusioje parodoje.

DR. JONAS ŠLIŪPAS (11)

ŠLIŪPO SANTYKIAI SU KUN. BURBA

Šliūpui atsivertė ant-
ras veiklos lapas, kai
jis 1888 m. pavasarį per-
sikėlė iš New Yorko į
Shenandoah, Pa. Čia, ma-
tyti, tikėjosi rasti palan-
kesnę dirvą savo laik-
raščiui. Shenandoah gy-
veno daugiausia lietuvių
angliakasių, jo rėmėjų
dauguma. Šioje vietoje,
kaip kadaise ir New Yor-
ke, Šliūpas rado lietu-
vius susirūpinusius sa-
vos parapijos steigimu.
Reikalą judino dar vie-
nuolio Zaico įsteigta
(1877) pašalpinė Šv. Jur-
gio draugija. Kaip tik
tos draugijos išikūrimo
metais daugiau lietuvių
aukoms statyta bažny-
čia šv. Kazimiero var-
do gavo lenką kunigą,
nemokėjusį lietuviškai.
Kai, be to, ta bažnytė-
lė pasirodė vyskupijoje
įregistruota "Lenkų ka-
talikų bažnyčia", lietu-
viai pasijuto svetimi jo-

je. Jie ėmė veiksmingai
kovoti, reikalaudami
bent lietuviškų pamal-
dų. Šliūpas nebūtų bu-
vęs tuo, kuo jis buvo,
jei būtų palikęs abeji-
gas lietuvių-lenkų ki-
virčiui dėl bažnyčios.
Kaip kadaise New Yor-
ko lietuviams, taip da-
bar Shenandoah rūpėjo
gauti savas lietuvis ku-
nigas ir šiuo atveju Šliū-
pas padėjo jiems. Jis
tarpininkavo pasikvie-
čiant kun. A. Burbą iš
Lietuvos. Nuo čia ir už-
simezgė kun. Burbos ir
Šliūpo santykiai, sudarę
reikšmingą tarpsnį Ame-
rikos lietuvių istorijoje.
Jų abiejų pradiniam
draugiškame bendravi-
me ir paskui sekusia-
me persiskyrimo atsi-
spindėjo ideologinis
Amerikos lietuvių ski-
limas.

Šviesusis

Vaižgantas...

(Atkelta iš 5 psl.)

Vaižganto kūrybos vaka-
ro programą.

Šia proga Instituto di-
rektorius D. Velička pri-
statė minėtų veikalų me-
cenatus, o Instituto rek-
torius prof. dr. P. Joni-
kas įteikė jiems simbo-
liškas dovanas -- pačių
mecenatų išleistus lei-
dinius. "Rimų ir Neri-
mų" leidinio mecenat-
as yra Liet. Tautinės S-
gos Cicero skyrius,
(valdyba: J. Šulaitis, Pr.
Kašuba ir Ad. Trinka),
skyrę šiam reikalui 500
dolerių. Jiems padėjo Zu-
zana ir Andrius Juškevi-
čiai, o taip pat penki dai-
lininkai.

Asta K. Veličkaitė,
prieš metus baigusi ins-
titutą, šiai mokslo įstai-
gai paskyrė 200 dolerių.
Šiais pinigais išleistas
jau minėtas "Tiesiant
kelį Lietuvos nepriklaus-
omybei" atspaudas.

Lietuvių tautinis aka-
deminis sambūris (valdy-
ba: K. Kasakaitis, dr. A.
Kalvaitis, Ig. Andrašius-
nas, St. Vidmantas ir J.
Žvynys) finansavo Vaiž-
ganto raštų parodą, kuri
yra tikrai įdomi (baigsis
1970.II.I), nors toli gražu
ne pilna.

Ruošiant minėjamą
daug darbo Instituto va-
dovybė, studentai, jų tė-
vai ir kiti geros valios
talkininkai. Minėjimas
buvo tikrai įdomus, atve-
dęs vienam vakarui į lie-
tuvišką Chicago tikrai
šviesų ir mielą Tumą -
Vaižgantą.

b.kv.

I. JAKŠTAS

VANOJIMO POLITIKA

Pastaruoju metu vis
daugiau ir daugiau atsi-
randa mūsų žmonių,
kurie savo veiklą grin-
džia kitų vanojimu ir
netgi tuo didžiuojasi, lyg
tai būtų dievai žino ko-
kios nelygstamos vertės
veikla. Tokie netgi giria-
si turėję progos ar tai
spauzoje, ar susirinki-
muose "išvanoti" ne tik
veiklą, bet net ir atski-
rus asmenis.

Kitas gal suprastų,
kad "vanojimas" galioja
kaip tam tikra kritika,
kuri visados reikalinga
ir būtina bet kokiais
pažangai. Tačiau šiuo at-
veju vanojimas imamas
pačia tiesiogine prasme
-- ne tiek kritikuoti,
kiek išplakti dirbančiuo-
sius. Tokia "vanojimo"
politika aiškiai turi ne-
gatyvų bruožą -- sunie-

tuo laiku informuoja Šliū-
po kruopščiai parengti
leidiniai. Tai vis padary-
ta studentavimo metu.

Šliūpas baigė studijas
nuostabiai greitai, be-
veik per pusantų metų.
1891 m. kovo m. išgijo
daktaro diplomą ir netru-
kus išvyko į Wilkes Bar-
re praktikuoti. Dėl kažko-
kių priežasčių neįsikūrė
ten ir grįžo į Baltimore.
Versdamasis gydytojo
praktika, kartu rūpestin-
gai vadovavo savo moks-
lo draugijai. Su jos pa-
rama pasiūvė leisti mė-
nesinį žurnalą "Apšvie-
tą". Jos pirmas numeris
pasirodė 1892, kovo m.,
spausdintas M. Jankaus
spaustuvėje Bitėnuose.
Pirmame programinia-
me straipsnyje Šliūpas
rašė: "Užduotė 'Apšvie-
tos' bus -- platinėti moks-
lą, didinti rašliavą,
griauti prietarus, apvaly-
ti pelėsius nuo lietuvių
dvasios ir tokiu būdu iš-
grįsti kelią lietuvių tau-
tai į prakiliesnę ateitį"
("Apšvieta, 1 nr. 10 p.).
"Apšvietoje", jis kaip ir
kituose raštuose, pasiro-
do švietimo optimistas
ir kartą net sušunka, kad
"... apšvietime kiūto lie-
tuvių ateitis" (2 nr.). Dėl
to "Apšvietoje" Šliūpas ir
kaupė straipsnius iš įvai-
rių mokslų sričių.

Jis turėjo staiga liau-
tis leides žurnalą, kai jį
ištiko skaudus smūgis.
Tiesa, smūgiai lydėjo jį
visą gyvenimą Ameriko-
je; tik šį kartą, nuo irs-
tančios draugystės su
Burba, jį bus benegiliau-
siai palietę.

(Bus daugiau)

kinti visa tai, kas dirba-
ma ir drauge išplakti
dirbančiuosius. Tad vi-
sai nenuostabu, kad kas-
kart vis sunkiau ir sun-
kia atsiranda savanorių
darbininkų tiek visuo-
meninėje, tiek ir kultū-
rinėje srityje. Dažnai
tenka nugirsti panašių at-
sakymų iš kviečiamųjų
stoti vienokiose ar kito-
kiose pareigose -- "ką
eiti ir dirbti, kad vėliau
dar būčiau išvanotas!"

Būdinga ir tai, kad va-
nojimu paprastai užsi-
ima kaip tik tokie asme-
nys, kurie niekur beveik
neprisideda, bet greitai
kitiems primesti -- ko-
dėl to ir to nepadaro-
te, kada pastatysite tokius
namus, kaip kad kiti turi
ir t.t. Tokie statosi kaž-
kokiais kitokiais arba ne-
toje pačioje plotmėje,
nes niekad nesako, kad
va, ir mes galėtume tą
ir tą nuveikti ar pasista-
tyti, bet kažkodėl kalba
antruojų asmeniu -- jūs
to nedarote, jūs nenuveik-
kėte, jūs neatlikote... Iš-
eina taip, tarsi mūsų
bendruomenėje yra su-
sidariusi savotiška iš-
rinktųjų grupė ar kasta,
kuri sau viena rezervuo-
ja teisę kitus vanoti, o
visi kiti yra kaip tie mu-
lai, kuriems tik ir tetin-
ka rimbas arba botagas.

Yra vanotojų, bet ly-
giai dažnai ir patys ne-
vengiame vanotis. Jau ke-
linti metai pas mus susi-
darė toks charakterin-
gas vanojimo ir vanoji-
mosi arkliukas -- jauni-
mas. Daugeliui iš mū-
sų tasai jaunimas pasi-
darė tiesiog stabu, dėl
kurio patys nuolat vana-
jamės prisitaikindami
pačius juodžiausius prie-
kaištus. Kartais net prie-
einama iki kraštutinumų
vanojant save priekaiš-
tais, kad girdi, neįsilei-
džiame jaunimo, atstu-
miame, nesirūpiname
juo ir t.t. Būtų visiškai
suprantami tokie sau
priekaištavimai arba ki-
tų vanojimai, jeigu tasai
jaunimas būtų kur nors
parodęs tam tikro verž-
lumo, iniciatyvos, pas-
tangų ką nors veikti, dirb-
ti, suorganizuoti, ir jei-
gu tos jaunimo pastan-
gos būtų buvusios vyres-
niųjų atmetos. Tada
tikrai šitoji vanojimo ir
vanojimosi politika būtų
pilnai pagrįsta. Deja, iki
šiolei iš jaunimo pusės
bet kokių veržlumo ap-
raiškų nesimatė ir nesi-
mato. O jeigu to veržlu-

mo būtų, tai jaunimui me-
kas kelio nepastotų: už-
darius duris jie sulistų
pro langus. Gaila, bet
taip jau yra ir reikia kar-
tą pasakyti teisybę nu-
plėšus skraistę nuo
stabų.

Galimas daiktas, kad
būtų labai sveika vi-
siems gerai pirtyje iš-
sivanoti -- ir vanoto-
jams, ir vanojamiems,
išsivanoti taip, kad nusi-
plautų visokios partijų,
pasaulėžiūrų, ideologi-
jų dulkės, kurių susida-
ręs ant kiekvieno gero-
kas sluoksnis ir per ku-
rį neatpažįstame lietu-
vio. Taip kartą išsipaui-
sus prapultų savųjų tar-
pe kreipiniai "jūs" ir
"mes", o liktų tiktai mes
lietuviai, žiną savo už-
davinius ir siekią vieno
tikslą. Tada atkristų
bet kokie priekaištai --
visi lygiai būtume at-
sakingi už padarytas klai-
das ir lygiai visi didžiuo-
tumės atliktais darbais.
Ir vanotojams tuomet nie-
ko kito neliktų, kaip tik
pamesti rimbą ir stoti į
bendrą darbą siekiant
bendros gerovės tiek čia
esančiai bendruomenei,
tiek ir visai lietuvių tau-
tai.

(Mūsų Pastogė Nr. 45,
1969 m. lapkričio 17 d.)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

HELP WANTED MALE

MODEL MAKERS FOR R & D

Building of prototypes to
engineer's prints and
sketches. Salary position in
engineering department. All
salary, ringe benefits plus
overtime. Steady employ-
ment.

Sparton Electronics Division

2400 E. Ganson St.
Jackson, Michigan
Phone collect 517-784-9131
An Equal Opportunity Employer
(101-2)

WANTED EXPERIENCED
LATHE OPERATORS
SMALL MILLS & SMALL DRILL
PRESS OPERATORS
ALSO
DRAFTSMEN
LAYOUT MEN

Offering 9 paid holidays, paid Blue
Cross, \$4,000 life insurance, sick and
accident benefits, liberal vacation
plan.

SUTTER PRODUCTS CO.
407 HADLEY HOLLY, MICH.
(96-4)

**DIE MAKERS
DIE TRYOUT
DIE BARBERS
KELLER OPERATORS
BORING MILL
OPERATORS**

**HYDROTEL OPERATOR
PUNCH FINISHERS
SHAPER OPERATORS
TOOL & DIE WELDER**

Congress Tool & Die

3300 DENTON

Accessible to Ford and Chrysler freeways
871-9200

DETROIT, Michigan

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų
ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Dirvos ir Vilties Draugijos** leidyklos turto inventarizaciją praėjusį sekmadienį atliko Vilties Draugijos valdybos pirmininkas Aleksas Laikūnas, valdybos išdininkas Vincas Juodvalkis ir redaktorius Vytautas Gedgaudas, talkinant Dirvos tarnautojams Sofijai Juozapaitienei, Vincui Kizlaičiui ir ALT S-gos Clevelando skyriaus nariams Jonui Palukaičiui, Vladui Blinstrubui ir Vytautui Stuogiui.

Visiems talkininkavusiems reiškia nuoširdi padėka.

• **Dipl. inž. Emanuelis Jarašūnas**, Kalifornijos įsteigtos ir gerai veikiančios investavimo bendrovės "Rūta" prezidentas, viešėdamas Clevelande, lankėsi Dirvos redakcijoje ir supažindino su Rūtos bendrovės planais.

Kaip jau anksčiau Dirvoje buvo rašyta, Rūtos bendrovė turi jau šešias stambias nekilnojamo turto nuosavybes ir yra pasiekusi netoli milijono dolerių. Investuotojas, deda savo santaupas į nekilnojamą turtą, gauna Kalifornijos valstijos garantiją — nuosavybės lakštą, kuris įregistruotas Kalifornijos nuosavybės departamente ir tai garantuoja saugumą. Yra keli į Rūtos bendrovę investavimo būdai: pirmųjų ir antrųjų paskolų investavimas į nekilnojamą turtą; čia moka-

Grupė svečių Naujų metų sutikime, kurį rengė LB I ir II apylinkės Naujosios parapijos salėje. J. Garlos nuotrauka

ma dvigubai didesnis nuo šimtis negu banke, gi dar didesnis pelnas gali būti pasiekiamas sekančiais investavimo būdais: a) ribotas dalininkas, b) neribotas dalininkas ir c) akcijų savininkas.

Norintieji gauti daugiau informacijų sekite Rūtos b-vės skelbimus Dirvoje.

• **Naujųjų Metų sutikimą** Clevelande ruošė LB I ir II apyl. naujosios parapijos salėje ir čiaurioniečiai savo namuose. Vienur ir kitur buvo gausu svečių ir 1970 m. sutikimas įvyko gražia nuotaika. Buvo pasigesta kai kurių asmenų, dažnai matomų įvairiuose rengimuose, bet vieni buvo išvykę į Floridą, kiti į kalnus, o pavyzdžiui, K. S. Karpus N. Metus sutiko tolumoje Kalifornijoje.

• **Dr. D. Degesys** ir ponias, atostogavę Floridoje, Ft. Lauderdale, grįžo į Clevelandą. Tuo pačiu metu Ft. Lauderdale atostogavo clevelandiečiai p.p. Švarcai, Čapakai ir Bielinis. Miami Beach p. Jazbučių vasarvietėje atostogavo V. Blinstrubas, S. Lukoševičius ir p. Vinclovai. Visi grįžo gražiai įdegti pietų saulėje, nes oras pasitakė labai gražus.

"MĖLYNKRAUJAI" ATVYKSTA Į CLEVELANDĄ

Po gan ilgus pertraukos Clevelando lietuviai vėl turės progą pamatyti įdomią komediją Clevelando scenoje. Sausio 24 d. į Clevelandą pirmą kartą atvyksta Chicago šaulių teatras su trijų veiksmų komedija "Mėlynkraujai".

Komedijoje vaidina 12 aktorių. Režisuoja akt. Alfa Brinka. Spektaklį rengia Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos tėvų komitetas šv. Jurgio parapijos salėje. Bilietus jau dabar galima rezervuoti, skambinant bent kuriam Tėvų komiteto nariui. Šių metų lit. mokyklos tėvų komitetą sudaro: V. Rociūnas, tel. 524-3160; K. Gaižutis, tel. 431-8722; J. Budrienė, tel. 238-4337; V. Nasvytis, tel. 631-0210; L. Nagevičienė, tel. 845-4954; A. Neimanienė, tel. 486-4887; Br. Mainelienė, tel. 692-1690; H. Stasas, tel. 486-2111.

SEMESTRUI PASIBAIGUS

Peda goginiai lituanistikos kursai, glojami abiejų LB Clevelando apylinkių, prieš Kalėdas baigė semestrą, sėkmingai išvairdami pirmąjį savo darbo barą.

Kursų lankytojų susitelkė didesnis skaičius nei steigėjai buvo tikėjęsi — 18 (iš jų 16 nuolatinių). Dėstytojų pirmąjį semestrą buvo penki: prof. A. Augustinavičienė, P. Balčiūnas, dr. J. Jakštas, V. Kavaliūnas ir A. Tamulionis. Visi

jie džiaugėsi kursų lankytojų nuoširdžiu domėjimusi dėstomaisiais dalykais ir aktyviu jų dalyvavimu diskusijose.

— Man taip buvo miela susitikti su mūsų jaunimu ir jiems dėstyti, kad aš nieko nenoriu girdėti apie jokią atlyginimą, — pareiškė prof. A. Augustinavičienė.

Visa tai — kursų lankytojų domėjimasis lituanistiniais dalykais, jų bei dėstytojų nuoširdumas — džiugi na ir kursų steigėjas.

Antrojo semestro pradžia — sausio 8 d. (kl)

• **Slidinėjimo diena** studentams rengiama šį šeštadienį, sausio 10 d., 2 val. p. p. Alpin Valley, Chesterland, Ohio. Užsiregistruoti arba dėl informacijų kreiptis į D. Orantaitę tel. 944-7438 ar į G. Butkų 932-9944. Skambinti vakarais. Visas jaunimas kviečiamas slidinėti. Vakare dr. Brazaičio namuose įvyks pasilinksminimas. Išvyką rengia LB Ohio apyg. jaun. sekcija.

• **Pilėnų Tunto skautai** prieš Kalėdas aplankė Firestone gumos fabriką Akronė.

Po to jie buvo maloniai priimti ir pavaišinti netoli esančioje dr. Šantų rezidencijoje. Tunto vadija dėkoja poniam, daktarui, Birutei ir Kęstučiui šantams už parodytą nuoširdumą ir sudarymą progos mūsų skautams pačiuoti jų ežerą.

Per sekančią tunto išvyką bus aplankytos Clevelando F.B.I. ir policijos įstaigos.

• **Lietuvių Salės Bendrovės** (Lithuanian Hall Co.) metinis akcininkų susirinkimas šaukiamas 1970 m. sausio mėn. 30 d., 7 val. vak. Lietuvių Salės patalpose. Darbotvarkėje: Susirinkimo atidarymas, Susirinkimui vesti Prezidiumo rinkimas, Pranešimas dėl Lietuvių salės b-vės turto likvidavimo, Balsams skaičiuoti komisijos rinkimas,

Saugus ir pelningas sutaupų investavimas į nekilnojamąjį turtą

Jūs gaunate Kalifornijos valstybės įstaigose įregistruotą nuosavybės lakštą, be Jūsų sutikimo ar su Jumis neatsiskačius niekam neperleidžiamą. Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės į mus, lietuvių įkurtą ir vadovaujamą investavimo Bendrovę

**RŪTA Inc., 3002 Santa Monica Blvd.
Santa Monica, Calif. 90404
Tel.: (213) 828-7525**

Direkcijos - Valdybos rinkimas, Direkcijos apyskaitinis pranešimas, Įvairūs reikalai.

Akcininkai, negalį susirinkime dalyvauti, prašomi tinkamai užpildyti įgaliojimą ir laiku įteikti įgaliojimą.

Visi akcininkai kviečiame būtinai susirinkime dalyvauti, nes Bendrovės ateitis priklausys nuo visų sprendimo.

Susirinkimo metu bus sprendžiamas Amerikos Lietuvių Piliečių Klubo likimo klausimas.

Kandidatų sąrašas į 1970 metų Lietuvių Salės B-vės Direkciją bus paskelbtas vėliau spaudoje ir per Lietuvių radijo valandėlę.

Po susirinkimo — užkandžiai, kavutė.

PARAMA LITUANISTINEI MOKYKLAI

Vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos tėvų komitetas labai dėkoja dr. Edmundui Lenkauskui už 50 dol. ir gail. seseriai Jadvygai Budrienei už 24 dol. auką mokyklai paremti.

Visų nuoširdžia parama ir pastangomis pajėgsime išlaikyti mūsų jaunimo švietimo ir auklėjimo institucijas.

• **Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus**, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

• **Apdraudus reikalais geriausius patarnavimus** gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

DRIVERS NEEDED

Train NOW to drive semi truck, local and over the road. You can earn over \$4.00 per hour, after short training. For interview and application, call 216 — 842-5444, or write Safety Dept. Nationwide Systems, Inc., 1/2 Dohrn Terminal Building, 3832 Ridge Rd., Cleveland, Ohio 44144.

SEWING MACHINE OPERATORS

Experienced or willing to learn. Steady employment. Pleasant working conditions. High hourly rate and piece-work. Many fringe benefits.

WORK WEAR CORP.
1768 East 25 St.
(South off Payne)

MALE

INDUSTRIAL ELECTRICIAN JOURNEYMAN

Have immediate opening for man with journeyman card or equivalent experience. Knowledge of machine operation & control circuits required. Apply or phone 496-2215 for interview appointment.

HAAS CORPORATION
236 W. CLARK
MENDON, MICHIGAN

An Equal Opportunity Employer (1-7)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

SAUSIO 4 D. Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos Eglutė.

SAUSIO 24 D. Vaidinimas - komedija "Mėlynkraujai" Rengia Vysk. Valančiaus lit. mokyklos tėvų komitetas šv. Jurgio parapijos salėje.

VASARIO 7 D. Blynų balius šv. Jurgio parapijos salėje. Rengia Pilėnų tunto tėvų komitetas.

VASARIO 15 D. Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo minėjimas Nauj. parap. salėje. Rengia ALT Clevelando skyrius.

KOVO 1 D., 3:00 v. p.p., WHK Auditoriojoje Grandinėls šokių spektaklis.

KOVO 14 D. Kaziuko mugė Naujosios Parapijos salėje.

KOVO 21 D. Literatūros vakaras. Ruošia LB Ohio apyg. jaunimo sekcija.

BALANDŽIO 4 D. Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos tradicinis pavasario balius.

BALANDŽIO 11 D. Birutinių kų parengimas.

BALANDŽIO 12 D. Čiurlionio ansamblio metinis koncertas.

BALANDŽIO 19 D. Šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos koncertas.

BALANDŽIO 25-26 D. Ateitininkų šventė.

GEGUŽES 24 d. Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigtuvės.

RUGSEJO 12 D. Abiturientų pristatymas - balius, Ruošia LB Ohio apyg. jaunimo sekcija.

RUGSEJO 26 D. Dirvos vakaras.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

MILLING MACHINE BORING MILL TURRET LATHE

Set up and operate to blueprints. 2d shift, excellent employee benefits, and hourly rate.

LESTER ENGINEERING CO.

W. 28 and CHURCH
CLEVELAND, OHIO
621-8814

HELP WANTED FACTORY WORKERS

No experience necessary.

APPLY IN PERSON VIKING CAULKING GUN CO.

4518 Lakeside Ave.

(96-2)

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINES IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskit savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiektas su Maskva suteiks jums žinias apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE TELEF. 621-6036
CLEVELAND, OHIO 44114

Naturally SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai.
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue 936 East 185th Street
361-1763 531-7770

Clevelando Neringos tunto sueigoje vyr. skautės D. Kavaliūnaitė ir I. Raulinaitė išpildant meninę programą. V. Bacevičiaus nuotrauka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Dirva gavo daug sveikinimų iš skaitytojų ir rėmėjų Sv. Kalėdų ir N. Metų proga. Visiems dėkojame už išreikštus linkėjimus ir paramą.

• Antanas Jurgėla, veiklus ALT S-gos New Yorko I skyriaus valdybos narys, praeitą savaitę ištiktas širdies smūgio paguldytas į ligoninę. Linkime p. Jurgėlai greičiau pasveikti ir grįžti prie visuomeninio darbo.

• Dr. V. Stankus, šiuo metu atliekantis karinę tarnybą, užsimokėdamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 15 dolerių.

Dirva nuoširdžiai dėkoja dr. V. Stankui už auką.

• A. Pimpė, gyv., Chicagoje, papildė Vilties Draugijos įnašą, atsiųsdamas 10 dol.

• Parama, Lietuvių Kredito Kooperatyvas Toronte, vertindamas lietuvių spau-

dą lietuviybės išlaikyme ir šiais metais, skirstant spaudai, Dirvai paskyrė piniginių įnašą \$50.00.

Už auką "Paramos" vadovybei Dirva nuoširdžiai dėkoja.

NAUJA ASD CENTRO VALDYBA

Akademių Skautų Draugovės Centro Valdyba 1970-1973 metams korespondenciniu būdu išrinkta iš clevelandiečių tarpo: pirmininkė Stefa Gedgaudienė ir valdybos narės Ramunė Kubiliūnaitė, Nelė Mockuvienė, Regina Nasvytienė ir Irena Navickaitė.

LSS RINKIMAI

Lietuvių Skautų Sąjungos suvažiavimo prezidiumas praneša, kad LSS vadovybės rinkimų balsų skaičiavimas numatomas 1970 m. sausio mėn. 14 d.

Visi užpildyti balsavimo lapai iš suvažiavimo daly-

vių gauti iki minėtos datos bus užskaitomi.

Dėl kokių nors priežasčių balsavimo lapų negavę, skubiai prašomi kreiptis pas K. Nenortą, 44 Alban St., Dorchester, Mass. 02124, telef. 617 — 825-1832.

DAUG SVEČIŲ SAULĖTOJ FLORIDOJ

Pastaruoju laiku, skubindami nuo žiemos speigų, daug lietuvių suvažiavo saulėton Floridon. Vieni apsis-toja viešbučiuose, bet kiti privačiuose namuose. Daug ką patraukia mieli p. Sofijos Petravičienės namai, 7744 Hawthorne Ave., Miami Beach, Floridoj.

Čia viešėjo inž. M. Pakštys su žmona iš Connecticut, atostogavo K. ir P. Šukevičiai iš Toronto. Iš Clevelando buvo atvykę dail. V. Stančikaitė - Abraitienė, inž. dr. St. Matas su šeima, K. Kazlauskienė ir J. Natkevičienė.

Kalėdoms suvažiavo svečiai iš Los Angeles, Detroito ir Lansing, Mich.

S. Petravičienės namai yra prie prašmatniųjų Miami paplūdimių, Atlanto pakrasty. Saulė, vandenynas, meškeriojimas ir kt. pramogos čia pat.

• Svetimšaliai, neturintieji dar JAV pilietybės, sausio mėnesio bėgyje turi atlikti registraciją, užpildydami pašto įstaigoje gaunamas specialias registracijos korteles.

Neužsiregistravę gali būti smarkiai baudžiami. Partitina neatidėti ir tuoj pat pirmomis sausio dienomis atlikti šią prievolę — užsiregistruoti.

Toronto Šatrijos tunto Tulpės draugovės jaun. skautės Kalėdų švenčių proga kiekviena padarė gerąjį darbą: pasiūsdamos 21 sūtinėlį indėnų vaikų šeimoms, su kuriais dirba mokytoja Aldona Kairytė. Draugovė vadovauja draugininkė B. Abromaitienė ir adjutantė R. Sapockinaitė. S. Dapkaus nuotrauka

B. K. Balučio paminklo reikalu

Praeitais metais gruodžio 30 d. suėjo 2 metai nuo Lietuvos ministerio Londone B. K. Balučio mirties. Pirmąsias mirties metines kukliai paminėjo Chicago Anglijos Lietuvių Klubas ir pasiuntė piniginę auką Balučio Fondui, Londone, kuriam vadovauja Lietuvos atstovas Londone Vincas Balickas.

Padėkojęs už gautąją auką, savo laiške L. Venckui į užklausimus paminklo statymo reikalu, p. Balickas patiekė išsamią informaciją:

"Kai perėjau B. K. Balučio paminklo statymo reikalą balandžio mėnesį, radau labai liūdną padėtį: per 15 mėnesių Komitetas nie-

ko nebuvo padaręs, net nebuvo pasirūpinęs gauti iš kapų administracijos leidimą paminklui statyti. Jokio projekto neradau. Visą ką radau — tai trejetą su viršum svarų suaukotų pinigų paminklo fonde.

Nuo to laiko paminklo reikalas žymiai pasistūmėjo: vedžiau derybas su kapų administracija dėl leidimo ir su skulptorium A. Mončiu dėl paminklo projekto. Abu reikalai susitvarkė teigiamai. Leidimas gautas, o skulptorius A. Mončys patiekė paminklo projektą. Paminklui buvo parinktas šviesiai pilkas granitas. Skulptorius Mončys, mano pageidavimu, projekte stengėsi įkūnyti laisvės varpo idėją.

Mano noras buvo, kad paminklą būtų galima pašventinti antrųjų mirties metinių proga. Deja, dėl Vyties iškalimo granite atsirado sunkumų. Turėjau vėl iš naujo vesti ilgus susirašinėjimus su firma ir su p. Mončiu. Firma siūlė Vytį pagaminti bronzinėje plokštėje ir tą plokštę įstatyti į granitą, bet skulptorius Mončys su tuo nesutiko motyvuodamas, kad tai sugadintų visą paminklo kompoziciją (atsirastų paminkle lyg ir skylė). Po ilgų susirašinėjimų, jis pagaliau iš gipso padirbo modifikuotą Vytį (su mažiau detalių) ir aš jau firmai jį įteikiau, kad šlifuotojams būtų lengviau jį realizuoti. Nors dar neturiu galutinio patvirtinimo, kad dabar jau visa bus tvarkoj ir tikėjosi, kad dabar jau daugiau kliūčių nebus. Žinoma, darbai dėl visų šių dalykų vėlinasi ir, kaip atrodo, mes tegalėsime paminklą šventinti pavasarį.

Taigi, kaip matote, darbai nors pamažu, bet vyksta ir jų užbaigimas jau nebe už kalnų. Aukos, betgi, plaukia labai lėtai. Viso ligi šiol fonde yra surinkta apie 460 svarų — taigi nepadengia nė vieno trečdalis reikalingos sumos. B. K. Balutis, be abejo, paminklo nusipelnė, bet yra žmonių, kurie iš principo prieš visokių paminklų. Jie sakosi duotų, jeigu fondas būtų ne paminklui, bet kokiam nors kitam tikslui. Žinoma, ginčytis čia sunku. Bet ir elgetauti nei aš pats neisiu, nei kitus neraginu to daryti.

Visiems yra žinoma kam yra Balučio Fondas ir kas šiam tikslui pritaria — pat-sai savo duoklę prisiųs. Siųsti gali tiesiog man arba Lithuanian Legation in London (Fondas dabar yra Lietuvos Pasiuntinybės sąskaitoj). Raginimų nedarau pildydamas B. K. B. valią, jis labai nemėgė "ubagavimų". Taigi, kas paminklo idėjai pritaria, prisidės ir neragindamas, o kas nepritaria, tai, man rodos, visu-

AUKOS DIRVAI

Prenumeratą pratęsdami ir kitokiom progom Dirvai aukas atsiuntę:

S. Lileikis, Dorchester ... 2,00
K. Mikolajūnas, Chicago .. 2,00
S. Rudokas, Chicago 2,00
P. Budininkas, Cicero 10,00
J. Pavillonis, Logansport 10,00
P. Burneikis, Chicago 1,00
J. Baranauskas, Cleveland 2,00
P. Kvedaras, Toronto 7,00
P. Kupinskas, Elizabeth ... 2,00
P. Dagys, Columbus 2,00
R. Vaišnys, New Haven 2,00
V. Dziugas, Omaha 1,00
L. Lendraitis, Boston 2,00
V. Petrauskas, Chicago 2,00
V. Raisys, Germany 7,00
V. Stankus, Dugway 15,00
A. Abakanavičius,

Little Falls 2,00
A. Marusevičius, Kenosha 2,00
A. Steponavičius, Euclid 3,00
B. Grincius, Cleveland 2,00
M. Petrulis, Toronto 2,00
K. Bačauskas, Woodhaven .. 2,00
K. Ramonas, Chicago 7,00
A. Plioplys, Toronto 5,00
V. Mažeika, Chicago 2,00
G. Venk-Venckūnas,

Santa Monica 4,00
E. Statkus, Muskegan Hts. 2,00
A. Padagas, Brockton 2,00
L. Raslavičius, Chicago 5,00
A. Kisieliūsis, Sidney 5,00
J. Gelažius, Chicago 2,00
V. Gudaitis, Chicago 5,00
J. Laurinaitis, Panama 5,00
P. Mičiulis, Calumet City 2,00
M. Kleinaitis, Waterbury .. 2,00
J. Žostautas, Rickton Pk. ... 5,00
P. Dargis, Pittsburgh 10,00
A. Sukauskas, Detroit 7,00
G. Alekna, Racine 1,00
K. Šeputa, Detroit 2,00
A. Simutis, Laurelton 10,00
A. Kleiza, Manchester 2,00
A. Kalvaitis, Chicago 2,00
S. Vilniskis, Windsor 2,00
S. Giedrikis, So. Orange 2,00
J. Krištolaitis, Cleveland 7,00
W. Valys, Stratford 2,00
T. Žitraitis, Washington .. 1,00
J. Žebrauskas, Chicago 1,00
P. Didelis, Philadelphia ... 2,00
P. Osmolskis,

Richmond Hill 2,00
J. Mockus, Cleveland 5,00
E. Noakas, Ozone Park 2,00
S. Sukaitienė, Hamilton 2,00
Parama Credit Union Ltd.

Toronto 50,00
E. Mažeika, Chevy Chase .. 13,00
J. Babušis, Los Angeles ... 3,00
K. Kasakaitis, Chicago 2,00

met ras priekabių savo nedavimui pateisinti. Prie to viso turiu pridurti, kad skulptoriui gerai pavyko projektas padaryti ir paminklas bus tikras meno kūrinys, kurį, atėjus laikui, ir į Lietuvą bus galima pargabenti".

Balučio paminklo statymas neturėtų būti tik Europos, bet viso pasaulio lietuvių reikimas. Fondui trūksta dar apie \$3000, kuriuos lengvai galėtų suaukoti ypač Amerikos žemyno lietuviai. Organizacijos ir draugijos savo aukas galėtų siųsti tiesiai Lithuanian Legation 17, Essex Villas, London, W. 8 England. Mažesnių sumų ir pavienių asmenų aukų persiuntimui mielai tarpininkaus L. Venckus, 7225 So. Troy St., Chicago, Illinois 60629.

CHICAGO

• A. A. Aleksandro Stulginskio, mirusio Lietuvos Respublikos Prezidento, minėjimas Chicagoje įvyks 1970 m. sausio 11 d.

Minėjimas pradedamas pamaldomis šv. Kryžiaus bažnyčioje 10 val. šv. Mišias atnasaus ir pasakys pamokslą vysk. V. Brizgys.

Po pietų 4 val. įvyks akademiškas minėjimas Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Kalbės Lietuvos gen. konsulas dr. Petras Daužvardis, L. Krikščionių Demokratų Sąjungos pirm. Algis Kasualitis ir L. Vastiečių Liaudininkų pirm. Jonas Dau-gėla.

Lietuviškoji visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti minėjime. Įėjimas visiems laisvas — jokios aukos nebus renkamos.

Pranešame giminėms ir pažįstamiems, kad mūsų motina ir uošvė

ONA MAURUKIENĖ

mirė 1969 m. gruodžio mėn. 15 d., Marijampolėje — Lietuvoje.

Palaidota gruodžio mėn. 17 d. Marijampolės kapuose.

Nuliūdę sūnūs ir marčios:

Stasė ir Kazimieras Maurukai
Janina ir Juozas Maurukai
Dalė ir Jonas Maurukai

Iš Lietuvos gauta žinia, kad 1969 m. gruodžio 15 d. išgyvenusi 90 m. savo amžiaus, mirė

ONA MAURUKIENĖ.

Miliems velionės sūnums ir mūsų filisteriams JUOZUI ir JONUI MAURUKAMS, o taip pat jų broliams VYTAUTUI, KAZIUI, ANTANUI ir ALBINUI, seserims — IZABELEI ir PETRONELEI, visų jų šeimoms bei visiems velionės giminėms Amerikoje ir Lietuvoje reiškiam širdingiausią užuojautą

Korp! Neo-Lithuania ir
Filisterių Sąjunga
New Yorke

Vilties Draugijos šimtininkams ir Dirvos rėmėjams dr. JONUI ir JUOZUI MAURUKAMS bei jų šeimoms, jų mylimai motinai

ONAI MAURUKIENEI

Lietuvoje mirus, reiškiamo gilią užuojautą

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirva

A. A.

VINCUI SANDARGUI

mirus, sūnui dr. JONUI SANDARGUI,

šeimai ir artimiesiems gilią užuojautą

reiškia

Ohio Lietuvių Gydytojų
Draugija

A + A

JULIUI ŠATUI

mirus, gilaus skausmo valandoje, jo žmonai AGOTAI, dukteriai MEILEI ir jos šeimai, reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

Jonas ir Juozas Naujokaičiai

Ponią

Stasę KYNAITIENĘ-NARUŠYTĘ

ir kitas gimines, mirus majorui SIMUI NARUŠIUI, nuoširdžiai užjaučia

Jonas Baranauskas

DOMUI PENIKUI

staiga mirus, sūnums fil. GERIMANTUI ir ROMUI, jų šeimoms ir mylimai mamytei gilią užuojautą reiškiamo ir liūdime kartu su Jumis

Worcesterio ASS Akademikų Skautų
Skyrius